

tribuna

LIST ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

LETO V.

LJUBLJANA, 5. MARCA 1955

St. 4-5

Glavno in konkretno:

Utrditev starih zvez - več novih stikov

INTERVJU S PREDSEDNIKOM MEDNARODNEGA ODBORA ZŠJ TOV. J. BERAJSOM

STUDENTJE IN INOZEMSTVO — TO JE VPRAŠANJE, KI ZANIMA IN RAZBURJA VEDNO VEČJE ŠTEVILO ŠTUDENTOV, TU JE VEDNO MNOGO PROBLEMOV, NEJASNOSTI IN VPRAŠANJ. OBRNILI SMO SE NA TOV. BERAJSOM, PREDSEDNIKA MEDNARODNEGA ODBORA ZA NEKAJ VPRAŠANJ, KER SMATRAMO, DA SO NJEGOVI ODGOVORI NA VPRAŠANJA NASEGA UREDNIŠTVA VEČ KOT SAMO INFORMATIVNEGA ZNAČAJA

1. vprašanje: Dosedanje delo ZŠJ na mednarodnem polju lahko označimo za uspešno. Seveda bomo to delo nadaljevali. Predvsem nas zanima bodoča mednarodna dejavnost naše organizacije — konkretno delo našega odbora.

Dosedanje delo ZŠJ na mednarodnem polju je bilo vsekakor zelo uspešno. To lahko rečem tudi o delu odbora za mednarodne zveze na naši univerzi. Naša bodoča naloga pa je predvsem v tem, da prvič utrdimo vse že obstoječe zveze, in drugič, da vzpostavljamo stike z unijami, s katerimi jih še nismo imeli. Jasno je, da nam pri tem ne gre samo za neke suhe formalne stike, pač pa za stike z naprednimi študentskimi organizacijami v svetu, v smislu

širšega medsebojnega poznavanja študijskih, organizacijskih, kulturnih in drugih družbenih problemov, za izmenjavo izkušenj in končno za povezovalne naprednih študentov v svetu. V tem pogledu so doseženi že lepi rezultati. ZŠJ ima zveze z mnogimi evropskimi študentskimi organizacijami, a tudi sama je član nekaterih študentskih organizacij, kot na primer COSEC in drugih. V zadnjem času se močno razširja sodelovanje s študentskimi organizacijami Indije in Burme, ki smo pa tudi stike z drugimi študentskimi organizacijami v Aziji in Afriki, kot n. pr. z Egiptom. Pregledali pa bomo tudi možnosti sodelovanja z državami Latinske Amerike, kjer je sedaj vedno večje zanimanje za našo državo, zlasti

pa za našo izgradnjo socializma. Kot je princip naše zunanje politike borba za mir, za sodelovanje med narodi na enakopravni osnovi, tako je tudi to osnova naše mednarodne dejavnosti, kar smo pokazali v preteklosti in opazujemo tudi danes. To potrjuje zlasti stališče ZŠJ do MSS, ki kaže sedaj do ZŠJ nekaj nov kurz, pri čemer se poteguje za naše sodelovanje v MSS, oziroma smatra, da je treba dati ZŠJ v MSS tisto mesto, ki nam je že nekaj pripadalo.

Stališče ZŠJ pri tem je jasno, kajti do takega sodelovanja, kot je bilo nekaj, sploh ne more več priti, prav tako pa ne moremo preko težkih obdob MSS v dobi informirovske gonje proti nam in ob priliki naše

izključitve iz MSS. Kljub temu, da današnji vodilni ljudje te organizacije prikazujejo kot krivce le nekatere poedince takratnega vodstva, imamo še vedno vrsto tehničnih pripomb k delu MSS, zaradi katerih do kakšnega boljšega sodelovanja vsaj za enkrat ne more priti. Jasno pa je tudi, da je odvisno od njih, kakšni bodo nadaljnji odnosi naše organizacije do MSS.

Kar se pa tiče konkretnega dela našega odbora, bo glavno vzpostavljanje mednarodnih zvez, za kar je odgovoren klub za mednarodne zveze. Tako bomo vzpostavili zveze z univerzitetnimi centri v Firencih in na Dunaju, pri čemer je naš klub že prišel z dopisovanjem. Prav tako bomo obdržali in še poglobili zveze s SVI in drugimi podobnimi organizacijami, kakor tudi stike, ki jih imajo posamezna naša združenja s študenti sorodnih fakultet v inozemstvu.

2. vprašanje: Na zadnji seji centralnega odbora ZŠJ je bilo izrečenih precej kritik o vprašanju praks, posebno privatnih. Kako bo letos urejeno to vprašanje?

Na zadnjem sestanku COSSJ v Sarajevu letos januarja, je bilo dejansko precej kritičnih pripomb o praksah, zlasti privatnih, ki pa so bile zelo utemeljene. Pri privatnih praksah je bila žal glavna težnja odhod v inozemstvo, ne pa praksa, kot bi to resnično moralo biti. Zato ni nič čudnega, da so odhajali na tako prakso ljudje s slabimi strokovnimi kvalifikacijami, s slabim ovladanjem jezika, kakor tudi ljudje, ki so komaj začeli s študijem.

Marsikdo od njih, ki ni bil pred tem na nobeni praksi pri nas, bi imel več koristi, če bi odšel na primerno prakso v kako naše podjetje. Zato ni čudno, če je bila za njih vsaka tovarna, pa naj bo taka ali taka, pravo odkritje, čeprav mnogim od njih pri tem niso niti opravičevali dela svoje stroke. Ker je analiza privatnih praks tudi pokazala, da so se iste izkoristile v vse mogoče namene in da so nam pri tem tudi politično škodovali, je COSSJ prišel do sklepa, da za privatne prakse naša organizacija ne bo več izdajala priporočil. Enkrat za vselej pa naj bo jasno, da je ZŠJ politična organizacija in da bo kot taka dala svoje priporočilo le tistim svojim članom, katerih odhod v inozemstvo bomo smatrali kot koristnega in proti katerim naša organizacija tudi ne bo imela nobenih drugih zadržkov. Ker na naši univerzi znanje tujih jezikov ne predstavlja problema in da so v zvezi s tem ostali pogojni bolj zaostreni kot v ostalih centrih, smo na zadnjem posvetovanju v Beogradu zahtevali, da dobimo vsled tega proporcionalno več mest po liniji IAESEC in IFMSA, kar je bilo tudi sprejeto. V ilustracijo povem samo še to, da je odšlo v preteklem letu iz našega univerzitetnega centra v inozemstvo preko 700 študentov, to je deset procentov vseh naših študentov, kar je z ozirom na

OMNIBUS

PRED PREMIERO PRVEGA SLOVENSKEGA OMNIBUSA

V zvezi s premiero prvega slovenskega omnibus - filma smo naprosili mlade režiserje, da nam odgovorijo na nekatera vprašanja. Zaradi odsotnosti tovarišev Kavčiča in Pretnarja (glej naš razgovor z njim v lanski marčni številki Tribuna) sta nam odgovorila le Mirko Grobler (režiser filmske kantate Plat zvona, predfilma k omnibusu) in France Kosmač (režiser tretjega filma omnibusa, Koplji pod brezo, po Vorančevi noveli Vodnjak).

Mirko Grobler: L. 1948 pride k Triglav-filmu, kot študent AIG, oddelka za režijo. Praktično delo — sprva dela kot montažer — mu da ne le mnogo dragocenih tehničnih spoznanj, ampak ga tudi dokončno odvrne od odrskih desk k filmu. Sledi pisanje scenarijev, sodelovanje pri snemanju in končno režija Obzornikov (L. 1948 zvezna nagrada za Obzornik šte. 11.5 in dokumentarnih filmov — n. pr. filma o mojstru Plečniku).

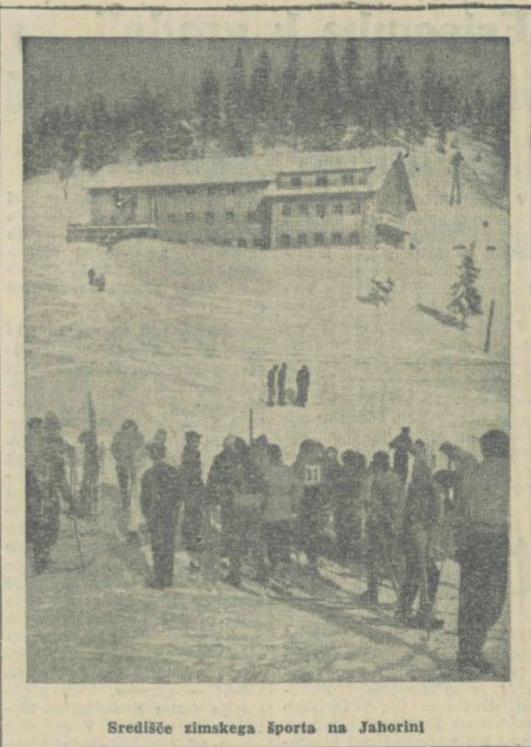
France Kosmač: prvi stik s filmom — tekst za Filmske novice; L. 1948 predsedal iz službe pri Radiu k Triglav-filmu — kot propagandist; piše za razne časopise in revije vrsto filmskih ocen. Zamika ga režija, kot redaktor filmskega Obzornika razširi eno točko, tako da nastane kratek film o 6 kolektivih z naslovom: Najboljši so zmagali (zanimivo: smetalec — Cesar — tisti, kot pri najnovijem filmu). Mladi režiser nadaljuje z Obzorniki in dokumentarnimi filmi; scenarije zanje piše sam; umes služba v Beogradu na Komiteju za kinematografijo. L. 1949 II. državna nagrada za film France Prešeren; film o Zupančiču se predvaja v Cannesu.

Obrnili smo se prvo na Groblerja. KAKšno MESTO ZAVZEMA PLAT ZVONA V VAŠEM DOSEDANJEM DELU IN KAKŠNI SO VAŠI NACRTI ZA NAPREJ?

Filmi o umetninah so bili doslej delani kot bolj ali manj posrečene inačice dveh stanih dardnih filmskih tipov: ali biografске filma o umetniku ali filmskega esaja. Moj film je v tem oziru eksperiment, poskus, s katerim sem hotel pokazati, kako lahko s kamero razgibamo statičen material. Izkoristil sem umetnine kot surovine za novo dramatičnijo: skulpture, slike, predmeti (predvsem gotski material), pobrani iz cerkva in gradov oziroma muzejev (pod strokovnim vodstvom prof. Cevca) aktivno igrajo v zgodbi, grajeni po Askercvi baladi Tiaka. To kreativnost umetnin sem skušal doseči s spretno montažo, izredno dinamično kamero, s svetlobnimi efekti.

Druga stvar je kantata. Spričo moderne oblike in stila obdelave bi bil realistični spretni tekst v špikerjevi interpretaciji — nemogoče. Tu mi je prišel na pomoč skladatelj Kozina, ki je Askercvi baladi dal glasbeno formo kantate — s sodelovanjem zbora, orkestra in solistov.

Kar se tiče mojega bodočega dela, se mislim izpopolnjevati v tem načinu ustvarjanja (naslov mojega bodočega filma: Partizanska grafika). Mikajo me zgodovinske teme. Mimogrede: zavidam pisateljem in

Središče zimskega športa na Jahorini

Deset let svobodne univerze

Deseto leto teče od osvoboditve, deset let svobodne univerze bo kmalu za nami. V tem času so bile izvršene revolucionarne spremembe, ki so našle odraz tudi v univerzitetnem življenju.

V desetih letih svobodnega dela na naši univerzi se je nakopičilo toliko dogodkov, da bi jih kronist težko zajel v enem članku. Oblast delovnega ljudstva se zaveda pomena znanstvenega dela ter je vložila ogromno materialnih sredstev za razvoj te ustanove. Naši politični forumi pa so vedno nudili izdatno pomoč in kazali polno razumevanje.

Deset let resnega dela in zavestnega vzgajanja je že skoraj za nami. Bili smo priče revolucionarnih sprememb v samem načinu dela na univerzi, od svobode znanstvenega dela do družbenega upravljanja. Rastle so nove fakultete, inštituti, številno predavateljskega kadra se je povečalo. Dobili smo študentske domove, menze, zdravstveno zaščito, štipendije, subvencije itd. Tudi sami smo v tem obdobju nekaj doprinesli. Sode-

lovali smo v delovnih brigadah, univerza je dajala praktične in nove strokovnjake, v naših organizacijah smo se vzgajali v zavedne socialistične državljane, postali smo pomemben del socialističnih sil.

Vse naše organizacije se vneto pripravljajo na proslavo desete obletnice osvoboditve naše domovine. Zveza študentov v teh pripravah ne sme zaostajati. Študentje moramo z aktivnostjo dokazati, da se resno zavedamo revolucionarnih sprememb zadnjih desetih let in da smo globoko hvaležni delovnemu ljudstvu za vse, kar imamo v naši domovini in še posebej na Univerzi.

Obletnica osvoboditve bo velik praznik našega ljudstva. Ob tej priliki bodo raznovrstni festivali, pri katerih moramo študentje aktivno sodelovati.

Naše kulturne skupine morajo pripraviti nov bogat spored, s katerim se bodo predstavile naši javnosti ob tako važnem dogodku. Akademsko športno društvo Olympia mora prav tako najti oblike dela, kot so množična tekmovanja, srečanja, turnirji in podobno.

Za deseto obletnico svobodne univerze pa bomo študentje organizirali tudi razstavo naprednega študentskega gibanja na ljubljanski univerzi od ustanovitve naprej, kot tudi razstavo razvoja univerze sploh. Za pripravo tako važne razstave bo potrebna široka aktivizacija študentov za zbiranje materiala in urejanje najrazličnejših podatkov. Ob tej razstavi se nam nudi priložnost povezave z Društvom visokošolskih profesorjev, s čimer se bomo med seboj bolj povezali. Organizacija te razstave bo pripomogla k izdaji in ureditvi zgodovinskega almanaha o naprednih študentskih gibanjih v Ljubljani.

Priprave za proslavo desete obletnice osvoboditve naših narodov morajo zajeti čim širši krog naših študentov, da bomo tako dokazali hvaležnost vsem onim, ki so ertvovali življenje za našo svobodo.

21 Prešernovih nagrad

KAKOR VSAKO LETO SO TUDI LETOS ŠTUDENTJE ZA SVOJA NAJBOLŠA DELA NA PODROČJU ZNANSTVENEGA IN UMETNIŠKEGA UDEJSTVOVANJA PREJELI PREŠERNOVE NAGRADE.

Priradoslovno-matematični oddelek

Sanda Callari-Kornhauser: Kemijska problematika alkaloidov iz droge sesale cornutum s posebno obdelavo domače droge.

Rajko Pavlovec: Eocenska favna iz okolice Drišča v severni Dalmaciji.

Lea Kralj-Crček: Vpliv prehrane, telesne gradnje in socialnega izvora na starost ob menarhi.

Franc Sušnik: Vegetacija in flora Uršlje gore. Stanko Polajnar: Regionalno geografski opis doline Kokre s posebnim poudarkom na antropografski razvoj področja.

Zlata Cafuta, Milena Pavlovič, Majka Zevnik: Biocenozo zornega litorala okoličice Rovinja. Ludvik Olas: Razvoj sezonskega gibanja v Prekmurju.

Zlata Pišlar: Agrarno-geografska analiza vasi Mavčice, Podreča, Praše, Jama in Breg.

Filozofski oddelek

Iva Srebotnjak: Scipio Slatoper.

Jože Zontar: Zemljiško gospodarstvo Brdo pri Kranju v drugi polovici 18. stoletja.

Atilij Rakar: Barok v pridlagih Janeza Svetokriškega.

Tatjana Bregant: Stanje slovenske arheologije v Sloveniji.

PREŠERNOVE NAGRADE ZNANSTVENIM DELAVCEM NA UNIVERZI

Prešernove nagrade so prejeli tudi naslednji naši profesorji:

Dr. MILKO KOS za delo »Urbarji Slovenskega Primorja«.

Dr. ANTON PETERLIN za znanstveno obravnavo s področja velemolekul »Viscosity and Streaming Birefringence in the Nonlinear Concentration Range of Macromolecular Solutions« objavljene v reviji »JOURNAL OF POLYMER SCIENCE« (New York XII-67).

Dr. FRAN NOVAK za nov način Wertheimove operacije raka na maternici.

Nevenka Dolanc-Jamnik: Dramatika dr. Lojza Kraigherja.

Jože Sever: Miha Kastelec (1796-1868), pesnik in ustanovitelj Kranjske Cbelice.

Antonijska Metelko: Franc Levstik: Otročje igre v pesenah.

Sonja Ravnič: Promet z nepremičninami v Kotoru v začetku 14. stoletja.

Pravno-ekonomski fakulteta

Bojan Zabel: Nürnberški proces in mednarodno pravo.

Miha Sipica: Pojem javni interes.

Fakulteta za agronomijo gozdarstvo in veterinarstvo:

Franc Megušar: Vpliv postopka na rezultate štetja mikroorganizmov.

Tehnična fakulteta

Stane Skafar: Gradnja tovarne za vinsko kislino, tartrate ter kazein in kazeinske preparate v Ilirski Bistrici.

Akademija za upodabljaljočo umetnost

Janez Bernik: Tihožitje — olje, Zenski portret — olje.

Med jugoslovanskimi študenti

5 stran

Zagrebska univerza

Pred odhodom NA OLIMPIJADO

Stefan Hočvar odgovarja na vprašanja našega športnega urednika

Freden je odpotovala naša študentska reprezentanca na Jahorino je urednik naše športne rubrike poljskal tov. Stefa-

na Hočvarja, ki vodi to ekipo in mu postavil nekaj vprašanj.

Kot je znano bo študentska zimska olimpiada ena največjih prireditelj v letošnji zimski sezoni. Skoraj vsi člani državne reprezentance so iz Ljubljane. Prav zato boš lahko ti najbolj povedal, kako so pripravljani na to tekmovanje?

Priprave so bile nezadostne, ali bolje povedano, sploh jih ni bilo. Alpski smučarji so trenirali nekaj dni na Vršču, tekači in skakalci pa so odpotovali nekaj dni prej na Jahorino, kjer so se pripravljali na tekmovanje. Za priprave nismo imeli priložnosti, ker so bile

sněžne razmere nemogoče, poleg tega pa smo bili vsesokoli v velikih finančnih težavah. Sele nekaj dni pred odhodom reprezentance na Jahorino smo prejeli nekaj denarja za priprave. Tako lahko torej ugotovimo, da je reprezentanca slabo pripravljena oziroma ni pripravljena.

Gotovo si bil pred odhodom na Jahorino v stalnih stikih z Beogradom in Sarajevom. Ali nam lahko poveš, kako so se pripravili na to tekmovanje v organizacijskem smislu?

Administracija je v redu. Slabo je le to, da sta na delu dva operativna organa, v Beogradu in Sarajevu, kar zvišuje stroške organizacije, pa tudi delo bolj počasi napreduje. Organizatorji trdijo, da je na Jahorini vse v najlepšem redu od prevoza do vseh najmanjših potrebosti.

Ze prej si nam povedal, da so finančna sredstva problem. Ali misliš, da bodo ovirala uspeh naše ekipe?

Vsekakor bi morali že v začetku misliti na to. Če smo že sprejeli na svoja ramena tako veliko tekmovanje, bi si morali zagotoviti tudi finančna sredstva. Ali ne bo čudno, ko bodo tuji prišli na to tekmovanje s številnejšimi ekipami, kot bo naša. Ni prav, da šteditmo če se vsi prizadevajo za harte (Nadaljevanje na 8. strani)

Članek na športni strani.

OBJAVI
Akademski judo klub Olympia obvešča, da se prično redni treningi dne 7. marca 1955 ob 19. uri v telovadnici na Ledini. Vabljeni vsi, ki jih zanima jiu-jitsu in judo in žele pričeti z rednimi treningi.
ASD Olympia organizira v dnevi od 14. do 20. marca tradicionalno odprto strelsko prvenstvo ljubljanske univerze in visokih šol. V borbi za naslov prvaka univerze z zračno puško za leto 1955. Pravico nastopa imajo vsi študenti in absolventi. Treningi se vršijo vsak torek in petek od 19 dalje v sobi 90 na Univerzi. Odbor.

MED ŠTUDENTI PO SVETU V ZNAMENJU DVOBOJEV

PRAVLJICA O SVOBODI IN NEODVISNOSTI V AVSTRIJSKI
BURŠEVSKI ORGANIZACIJI

Pred drugo svetovno vojno so bile na univerzah Hitlerjevske Nemčije zelo razširjene posebne organizacije študentov, tako imenovane Burschenschaften. Pristaši teh organizacij so v glavnem izhajali iz višjih družbenih krogov, njihov program pa je slonel na nacionalizmu in ideji nemštva. Kmalu se je to gibanje preneslo tudi v Avstrijo. Poraz Nemčije je za kratič čas prekinil delo teh organizacij, toda že pred nekaj leti so se zopet razširile in postale zatočišče vseh onih, ki se še vedno niso mogli otresti nacističnih idej. Leta 1952 pa so podobne organizacije oživele tudi v Avstriji, čeprav pod drugačnimi imeni. Ker so bile 27. januarja v Avstriji splošno visokošolske volitve v nacionalno zvezo avstrijskih študentov, objavljamo izvešček iz glasila socialističnih študentov, Neue Generation, kjer študenti pišejo o razvoju avstrijskih buršev, ki so se zakrili v takolimenovani liberalni stranki Ring Freiheitlichen Studenten (Zveza neodvisnih študentov).

Zveza neodvisnih študentov je bila ustanovljena leta 1952 kot nekakša zbirna baza buršev in drugih nacionalno usmerjenih študentskih združenj. Pri visokošolskih volitvah leta 1953 so prvič kandidirali in dobili takrat skoro tretjino vseh študentskih glasov. Ta presenetljiv uspeh nove organizacije je bil izraz splošnega nerazpoloženja in odpora proti katoliško usmerjeni stranki CV. Pri tem pa večini ni bilo jasno, kakšni

ozki povezanosti z FSO (Freiheitliche Sammlung Österreichs), pri kateri ni nobenega posebnega programa. Tega nado- mešča z obilno frazeologijo. Posebno važno vlogo pri tej agitaciji ima sklicevanje na nemštvo. Beseda nemštvo se zopet in zopet ponavlja v najrazličnejših kombinacijah. Posledica tega je seveda tudi

za njih ne obstaja. Anschluss je za njih še vedno v veljavi. Tudi antisemitistične ideje so našle svoje zavetje v RFS. Znano je, da so bili ravno burši tisti, ki so s klicem »Ven z Zidi!« pomagali ustvariti pogromski sistem uničevanja Židov. In danes nasledniki teh zopet kažejo svoje nezadovoljstvo s prisotnostjo Židov v Avstriji.

To je nekakša zunanja oblika celotne RFS. Morda še bolj zanimivo je notranje življenje vodilne skupine, buršev. Ti sestavljajo posamezne

Vse to notranje življenje burševskih organizacij, srednjeveško dvobojevanje, nacistične ideje, je naletelo na odločen odpor vseh naprednih študentov tako v Avstriji kot v Nemčiji, kjer se je to gibanje še bolj razširilo.

In te skupine, nosilci velikonemštva, s svojo mrko in nezdravo disciplino, so našle v Avstriji svoje delovno področje v organizaciji s tako vabljivimi in lepimi naslovi kot so neodvisnost in svoboda. Če pa pogledamo delovanje RFS, bi pač težko našli odmeve svobode in neodvisnosti, kajti pod to krinko se samo skriva čisto določena in nevarna težnja za oživitve konkretnih ciljev, za ponovno utrditev načela »Deutschland, Deutschland über alles«.

RFS nima kakšnega konkretnega programa. Tega nado- mešča z obilno frazeologijo. Posebno važno vlogo pri tej agitaciji ima sklicevanje na nemštvo. Beseda nemštvo se zopet in zopet ponavlja v najrazličnejših kombinacijah. Posledica tega je seveda tudi

skupine, Burschenschaften, z različnimi imeni, kot n. pr. Frankonia, Furor Teutonicus itd. V teh skupinah se udeležujejo samo moški, edino na plesne prireditve imajo dostop tudi kolegice. Velenemško nacionalistično mišljenje, rásna čistost in »odločna moškost« so edine kvalifikacije pripadnikov burševskih skupin in skupinic. S tem v zvezi je tudi obvezno pitje piva in to v neomejenih količinah — po starem nemškem običaju — ter reševanje medsebojnih »častnih« sporov s — sabljanjem. Te spore izvajajo navadno namenoma, iz odnosa vzroka, da lahko potem v dvoboju dokažejo svoje »moške« sposobnosti in obenem s tem pripadnost velikemu duhu nemštva, ki se tako uspešno spopada za reševanje vseh super-nacionalnih pravic in idej. Veljavnost in čast burša se ravna po številu brazgotin, ki so mu ostale kot spomin na »prijetne« urice »moškosti«. Vsaka skupina ima tudi svoje barve in s temi so obarvane menzure, katere nosi obenem s posebno čepico vsak član kakšne »richtige alte Burschenschaft«.

Burši na kongresu v Regensburgu

stranki so pravzaprav dali svoj glas. Besedi »neodvisnost« in »liberalnost«, katere RFS uporablja kot zunanji okras svoje organizacije, niso zgrešile svojega učinka pri mnogih religiozno neodvisnih in kulturno naprednih študentih. RFS takrat še ni do- ločno pokazala svojih ultra-reakcionarnih in profasističnih tendenc, ter je zato lahko dosegla tak uspeh.

Kdo pa v resnici predstavlja RFS? Na vsak način imajo vodilno vlogo ravno burši, ki so si pridobili zasluge v dobi nacional-socializma. Danes pristaši buršev trdijo, da njihove organizacije niso v nobeni zvezi s onimi pred vojno, ki so bile razpuščene. Vendar pa do teh razpuščenosti ni prišlo na osnovi ideoloških pomislekov, ampak iz mišljenja, da je bolje imeti masovno organizacijo študentov, kot pa posamezne, razcepjene skupine. Nacionalno-socialistični karakter RFS se pokaže tudi v tem, da je RFS v

ideološko »nevidne meje« med Avstrijo in Nemčijo. Problem avstrijske nacionalnosti

Mednarodne politične zveze

Ugled naše države raste iz dneva v dan; njeno načelno stališče, njena borba za enakopravnost malih narodov in napor za ohranitev miru, povečujejo iz dneva v dan število njenih prijateljev in s tem tudi zanimanje za dogodke pri nas, kar je omogočilo, da imata LMJ in ZSJ danes zelo razširjene zveze širom sveta. Naša dolžnost je, poglobljati stike s prijatelji, a to nam daje tudi velike naloge. Danes sodelujemo z organizacijami na vseh kontinentih. Vsaka država pa ima svojo kulturo, posebno razvoj in značaj. Da bi bilo sodelovanje življensko, je nujno, da poznamo te zna-

čilnosti, ker le tako bo sodelovanje imelo uspeh. Nismo mi edino ponosni na svojo zgodovino, tudi drugi imajo svoje svetle dneve, katere smo dolžni spoštovati, ker bo le tako mogoče, da tudi drugi spoštujejo nas in da si želijo našega prijateljstva. Vsi vemo, da gresita Burma in Indija po poti graditve socializma, a malo, zelo malo vemo o tem, na kakšnih ideoloških temeljih sloni ta pot, kakšne oblike se pojavljajo tam itd. Tega ne vemo, a se tolažimo s tem, da je vse to zelo daleč od nas.

Poglejmo okrog sebe in videli bomo, da to ne drži. Saj zelo malo vemo tudi o sosednjih deželah. Kaj vemo n. pr.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Opoldanski počitek utrujenega vele mestnega potepuha v newyorškem osrednjem parku v senci manchatskih nebotačnikov

Utrditev starih zvez...

(Nadaljevanje s 1. strani)
ostale centre absolutno in procentualno največ.

3. vprašanje: Edina oblika spoznavanja s študenti so bile do sedaj delovne akcije, na katerih so imeli študentje priložnost seznaniti se s študenti različnih držav. Ali bomo v bodoče ostali pri tej praksi, ali pa se predvidevajo kakšne nove oblike sodelovanja?

Popolnoma nepravilna je trditev, da je bila to edina oblika za spoznavanje s tujimi študenti, saj spadajo sem vse naše zveze, ki jih imamo s tujimi centri: prakse, naši seminarji, seminarji v inozemstvu, stiki posameznih naših študentov in podobno. Delovne akcije so predstavljale do sedaj le eno od oblik sodelovanja med študenti. Pokazale pa so toliko pomanjkljivosti, predvsem s strani organizatorjev teh akcij, da smo prišli na sestanku COSSJ do sklepa, da na inozemske delovne akcije ne bomo več pošiljali naših študentov. Do tega sta nas poleg ostalega privedla sledeča dva zaključka: 1. delovni pogoji so bili v večini delovnih akcij zelo težki, saj se je delalo tudi po dvanajst ur dnevno, na drugi strani pa so bile te akcije zvezane s precejšnjimi izdatki. Poleg prijavnine in

Dubrovniku. Teh seminarjev se lahko udeležijo bodisi posamezni naši študentje, ali pa lahko tudi posamezna združenja na bazi reciprocitete — da za gotovilo določeno število mest za inozemske študente, ki bi jim v zamenjavo zagotovili udeležbo na kakem drugem seminarju v inozemstvu. V Zadru in Kraljevcu stane celodnevna oskrba za poedince 380 din, za skupno pa 350 din, dočim je v Dubrovniku cena 500 din dnevno. Podoben problem, kot delovne akcije, so predstavljale naše kolegice, ki so se nahajale v inozemstvu kot hišne pomočnice. Skratka, v vprašanju privatnih praks delovnih akcij in hišnih pomočnic, je izpadla naša organizacija le kot nekak biro za posredovanje delovne sile inozemstvu, dočim naš cilj — utrjevanje političnih zvez z inozemstvom — pri tem sploh ni bil dosežen, ali pa le v nekaterih posebnih primerih.

4. vprašanje: Pred nedavnim je bila v Beogradu seja COSSJ o mednarodnih vprašanjih, ki so se je udeležili predstavniki vseh univerzitetnih centrov. Prosim, če nam lahko poveš, o čem ste govorili na tem sestanku?

Na tem sestanku smo govorili predvsem o bodoči mednarodni

razvidno, so sredstva zelo omejena in prosimo, da združenja pri svojih ekskurzijah v inozemstvo to upoštevajo, kajti iz te vsote jim ne bomo mogli nabaviti nikakih deviz.

5. vprašanje: Sodelovanje ZSJ s socialističnimi študenti je doslej pokazalo lepe uspehe. Prav gotovo je za letošnje leto pripravljen še obsežnejši program tega sodelovanja.

Naša organizacija ima namen navezati čim več vsestranskih zvez z naprednimi študentskimi organizacijami v inozemstvu. O tem sem že precej povedal. Našo državo bo letos obiskalo preko 1000 inozemskih mladincev in študentov. Najavljenih je že 500 nemških mladih socialistov, 100 mladih laburistov, skupina Svitarjev, 2 grupi študentov iz Padove in Milana, skupina socialističnih študentov iz Dunaja in skupina študentov iz Francije.

Pri tem naša organizacija tesno sodeluje z LMJ, tako da bodo vse naše akcije pri iskanju novih zvez skupne in bodo naše delegacije vedno sestavljene iz članov ZSJ in LMJ. Poleg ostalega nameravamo poslati take delegacije v Indijo, Burmo, Izrael, Tunis in Egipt. Predvsem pa moram poudariti, da ravno univerzitetni centri vzpostavljajo vedno več vsestranskih zvez z univerzitetnimi centri v inozemstvu. Beograjski center ima take zveze že s Padovo, Perugia in Berlinom.

6. vprašanje: Kakšne so perspektive za sodelovanje s študenti Grčije, Turčije, Indije in Burme?

Glade Turčije in Grčije je naše sodelovanje vsem več ali manj znano. Ravno sedaj so predlagali, da se ustanovi balkanski sekretariat, kar bo realizirano verjetno že 28. februarja na konferenci v Istanbulu. Na tej konferenci bodo govorili tudi o balkanskem festivalu, ki bo prihodnje leto verjetno v FLRJ. Edina težava tega sodelovanja je v tem, da Grčija nima nacionalne študentske organizacije in da poedini predstavniki grških študentov jemljejo gotove stvari zelo neresno. V Turčiji pa obstajata dve uniji, katerih medsebojni odnosi pa so vse prej kot prijateljski. Prepričani pa smo, da se bo to sodelovanje kljub tem trenutnim težavam razvijalo v smeri, ki so si jo vse tri države postavile za cilj. V Indiji, kjer obstajajo tri študentske unije: demokratska, kominformovska in kongresna, imamo že stike s kongresno unijo, ki je tudi najbolj progresivna in obenem najmočnejša. Dosedanje delo nam daje upanje, da bo kmalo naše sodelovanje ravno v Indiji, kakor tudi v Burmi, največ uspehov, kar je popolnoma razumljivo, saj imamo vsi isti cilj: izgradnja socializma. V Burmi se ravno sedaj ustanavlja organizacija socialistične mladinske organizacije in je bil njen predstavnik dalj časa pri nas, kjer je proučeval delo naše LMJ in ZSJ.

7. vprašanje: Kakšno je delo posameznih sekcij, kot AIESEC, IAESTE in IFMSA?

Edina napaka dela teh sekcij je bila v tem, da so bile vse strogo strokovne in absolutno samostojne, obenem pa apolitične sekcije. O tem je bilo precej govora ravno na zadnjem posvetovanju v Beogradu, ko se je ugotovilo, koliko škoda lahko napravi taka samostojnost in apolitičnost. ZSJ je politična organizacija, naše delo je politično, naš cilj je vzgajati študente v socialističnem duhu in če je neka sekcija v sklopu naše organiza-

cije, veljajo zanjo ista načela. Čeprav je glavna naloga teh sekcij izmenjava praks študentov, je nemogoče misliti, da tudi to ni politično delo. Vsak študent, ki odhaja v inozemstvo, predstavlja zunaj državljana socialistične domovine, poznati mora njen ustroj in ga tudi tolmачiti, kajti o tem ga bodo zunaj gotovo izpraševali. Nekih strokovnih izjav ne bo mogel dati nihče, saj odhaja na prakso zato, da se v svojem znanju izpopolni. Popolnoma nemogoče je, da odide na strokovno prakso študent, ki niti ne ve, da je pri nas sistem družbenega upravljanja, ali pa ve samo to, kako pa je s tem sistemom v praksi, pa njima pojma, kajti tudi pri tem moramo stremeti za tem, da nas bo vsak študent, ki bo odšel na strokovno prakso v inozemstvo, dostojno zastopal. Delo IAESTE in AIESEC, mislim, je vsem znano, v prihodnji številki Tribune pa bomo objavili kratak oris dela teh dveh sekcij, nekaj več pa mislim povedati o delu IFMSA. Na sestanku Jugoslovanskega komiteja USM januarja letos je bila sekcija ljubljana enako kot ostale sekcije za druga vprašanja IFMSA, zadolžena, da v tekočem šolskem letu vrši posle internacionalnega sekretariata Jugoslovanskega komiteja USM v podkomiteju SCOPE — IFMSA, dočim je predsedstvo Jugoslovanskega komiteja USM to leto v Beogradu. V tehničnem smislu bo obstajalo delo te sekcije v določanju praktikantskih mest v FLRJ in v inozemstvu, v čim pogostejši korespondenci s sekretarji podobnih sekcij v inozemstvu, kakor tudi z inozemskimi študentskimi organizacijami medicincev. Ker je vprašanje praks medicincev zelo pereče ravno iz ekonomskih ozirov, kajti medicini na svoji praksi niso plačani tako, kot so n. pr. tehniki, jim je ta organizacija več kot potrebna in upamo, da bo ta organizacija zagotovila tudi letos čim večjemu številu študentov medicinske odhod na strokovno prakso v inozemstvo. Tu moram dati polno priznanje tov. Ravnikarju za njegovo nesebično in požrtvovalno delo, kakor tudi profesorjem MVS, ki so za delo te organizacije pokazali vedno polno razumevanja.

8. vprašanje: Znano je, da vsa univerzitetna središča izdajajo posebne biltenne, s katerimi seznanjajo študente v inozemstvu z našimi problemi. Pri nas že dolgo čutimo pomanjkanje takega biltena, zlasti ker se zavedamo, kakšen pomen bi imelo tako glasilo.

Dejstvo je, da centri v Beogradu, Zagrebu in Skoplju že izdajajo bilten v angleščini. Zasl pa je vprašanje biltena zvezano s precejšnjimi finančnimi izdatki, kakor tudi z vprašanjem tiska samega. Kot sem že prej omenil, dobil letos osrednji bilten COSSJ »Yugoslav Student News« 590.000 din. Naš UO pa žal ne razpolaga z zadostljivo vsoto, ki bi zagotovila izdajanje takega biltena. Minimalna potrebna vsota bi bila 300.000 din. Treba bo pa vsekakor nekaj ukreniti, ali neke zagotoviti potrebna finančna sredstva in izdajati bilten, ali pa bi n. pr. v vsaki drugi številki Tribune rezervirali nekaj prostora, kjer bi v angleščini objavili trenutno najvažnejše dogodke iz našega študentskega življenja. Mislim, da bi bilo potrebno, da bi naš odbor in uredništvo Tribune formirala nekaj odbor, ki bi bil zadolžen s tem, da pregleda vse možnosti in predlaga sprejemljivo (seveda finančno) rešitev tega problema.

Korak naprej

Zunanji ministri treh balkanskih držav v Ankari

prvega tedna dela, smo morali plačati tudi vse nedelavne dni, tako da smo potrošili 98 odstotkov našega deviznega fonda, ne glede na to, da smo dajali večini študentov, ki so odhajali na te akcije, še individualne podpore. Da se omogoči našim študentom stik z inozemskimi kolegi, pa dajejo polno garancijo med drugim tudi naši seminarji v Zadru, Kraljevcu in

dejavnosti naše organizacije, o praksah in delovnih akcijah, o seminarjih in izmenjavi študentov, o čemer sem že vse govoril, ter o devizah, ki so na razpolago naši organizaciji za njeno mednarodno dejavnost. Sredstva so letos zelo omejena, kar je popolnoma razumljivo. Celotna vsota, s katero razpolaga ZSJ, znaša 1.777.000 din, kar je za 60.000-člansko organizacijo vsekakor malo. Od te vsote pa gre za članarino COSEC 192.000 dinarjev, za prispevek WUS 60 tisoč dinarjev, za tisk in propagando 590.000 din, za seminar COSEC, kongres WUS in kulturno konferenco, ki je bila v Ljubljani, 375.000 din, dočim so razlika 560.000 din na razpolago COSSJ in vsem univerzitetnim centrom za obisk mednarodnih študentskih konferenc, za grško-turško sodelovanje in izmenjavo delegacij. Kakor je

INDIJA Socialno delo in diplome

Vsak študent v državi Misore, bo moral za pridobitev akademskega naslova ali diplome opraviti najmanj 6 mesecev socialnega dela. Študentje morajo opraviti pri tem razna fizična dela in obiskati socialna delovna taborišča. Vlada je pozvala univ. rzo, da ukrene vse potrebno za izvedbo tega načrta.

Klub za mednarodna vprašanja

22. februarja 1955 je Klub za mednarodna vprašanja imel svoj prvi letošnji sestanek. Sestanka so se udeležili študenti številnih fakultet. Klub je sprejel predlagano shemo dela, tako, da se bodo mesečno vršile debate o glavnih temi v slovensčini, a ista tema bo potem še podrobneje obdelana v podgrupah v dveh tujih jezikih. Klub bo pripravil vse potrebno za organiziranje mednarodnega srečanja delegatov sorodnih klubov sosednih držav v letošnjem poletju v Ljubljani. Omenjeno srečanje bo utrdilo naše sodelovanje na političnem področju, a obenem bo seznanilo tuje delegate in s tem njihove organizacije in klube z našimi politično-gospodarskimi problemi, ker bodo na tem srečanju obravnavane teme izključno z našega domačega področja. V najkrajšem času bo klub razpisal natečaj za sodobno temo, s ciljem, da se tako obdelajo eno od področij sodobne mednarodne problematike, katere so zaenkrat pri nas še slabo znana. Z natečajem bomo nudili priliko našim študentom, da se afirmirajo na tem področju, če ne študirajo to panogo.

Za svojo prvo debatno temo je klub izbral »Primerjava organizacij OZN in Društva narodov s pravno političnega gledišča njihovega delovanja«. Tema bo obravnavana v slovensčini 10. marca 1955 ob 19.30 V angleščini in francoščini pa teden dni pozneje, vsakokrat v prostorih Mednarodnega odbora ZSJ na Miklošičevi 5 a.

Novo vodstvo kluba, v katerem so tovariši Kodelja Liljan,

kot predsednik in člani: Skerbinč Marjan, Lužar Lojzka, Slana Iča in Jan Rado, bo v najkrajšem času pripravilo klub čitalnico za člane v prostorih Mednarodnega odbora in navezalo stike s podobnimi klubi v inozemstvu.

Tovariši, ki želite vstopiti v klub se lahko vpišejo vsak dan v času uradnih ur na Mednarodnem odboru. K

»Ich bin ein Esel — Ich wähle nicht« tako piše na napisu, ki ga prenaša tale resnični osel po Freiburgu med volitvami za študentski odbor. To je ponovna akcija dela nemških študentov za apolitizacijo študentskega življenja in za poživitev nacionalističnih junkerskih tradicij v okviru korporacij (Foto dpa)

Sudan

Ostra politična, socialna in gospodarska nasprotja, 670 študentov na edini sudanski univerzi. Pestra dejavnost študentske organizacije. Odnosi med študenti in profesorji niso najboljši.

Prvi stiki članov Mednarodne delegacije COSEC s študenti v Sudanu so pokazali, da so študentje vedno le študentje, pa naj živijo kjer koli. Univerzitetni koledž v Khartumu je bil prva postaja na dolgi poti delegacije.

Khartum je edini visokošolski center v Sudanu. Ta koledž je povezan s centralno univerzo v Londonu in je bil osnovan leta 1951. Kljub temu, da je ta univerzitetni center mlad, pa ima danes že nekaj oddelkov, na katerih se študentje bodoče zdravnikov, pravniki, tehniki, filozofi, biologi in veterinarji. Današnja oblika koledža žal še ne more zadostiti potrebam Sudana in mlade generacije, ki se pripravljajo na to, da pomaga razvoju svoje domovine. Zaradi tega naj bi dosegel koledž v letu 1956 popoln univerzitetni status in bi tako bila omogočena otvoritev še nekaterih novih oddelkov.

Koledž v Khartumu se je dosedaj razvijal v ozki povezanosti s svojo centralno univerzo v Londonu. Kljub temu, da so bili v dosedanjem delu dosegli dokajšnji uspehi, so bodoči odnosi med sudanskim univerzitetnim centrom in londonsko univerzo zelo nejasni.

Učno osebje na koledžu je večinoma angleško. Odnosi, ki vladajo med študenti in profesorji, niso ravno preveč idealni. Razlike v mišljenju profesorjev in študentov, v njihovem gledanju na posamezne probleme, so si tako nasprotujoče, da že v kali onemogočajo tesnejše sodelovanje. Pri

ba za razvoj visokošolstva. V teh predelih so izredno ostra politična, socialna in gospodarska nasprotja. Kontrasti so tako močni, da presečenca niso izključena. V glavnem lahko zasledimo dva pola, ki karakterizirata na eni strani splošen napredek, razvoj civilizacije, kulturni dvig in na drugi strani primitivnost, zaostalost in neomikanoost kot dediščino preteklosti.

Poglejmo, kaj vse lahko vidimo v tej deželi. Nasproti modernim, arhitektonsko lepo grajenim, poslopjem univerze in nekaterih višjih uradov, stoji male in primitivne ilovnate hišice domačinov. 670 študentom in nekaj sto diplomantom stoji nasproti 98% nepismenega ljudstva. Nekaj študentk na univerzi, ki predstavljajo novo generacijo, medtem ko je na cestah komaj mogoče videti ženske zaradi ekstremnega poudarjanja islamske tradicije, je tudi kontrast, ki ga ni mogoče prezreti. Teh nekaj podatkov nam karakterizira borbo novega s starim, napredka z zaostalostjo.

Se ena študentska posebnost je. To so neštevilne stavke in protestna zborovanja. Ravno ob času, ko se je Mednarodna organizacija zadrževala v Khartumu, je prišlo do

Neizbrpna so folklorna bogastva afriških ljudstev, ki se še niso pokvarila s »turističnimi« navadam. Dolžnost afriških študentov bo tudi to, da bodo ob nastopajoči modernizaciji črnega kontinenta uspeli vse to ohraniti

tem je treba imeti pred očmi, da so profesorji zelo konservativni Angleži, medtem ko so študentje nosilci naprednega političnega mišljenja. Zaradi posebnega političnega razvoja in stremjenja po nacionalni osamosvojitvi, ki preveča vso zemljo, se posebno pa študentje, so ti odnosi med profesorji in študenti še slabši.

Danes študira v Khartumu 670 študentov, kar prav gotovo ni zadovoljivo število. Ker pa obstaja koledž še od leta 1951, bo število študentov na vsak način še naraslo. Pogoji, v katerih živijo študenti niso idealni, kljub temu pa imajo mnogo ugodnosti. Po socialnem sestavu je večina študentov iz višjih družbenih slojev. Odstotek drugih je izredno majhen. To je največja hi-

demonstracij proti anglo-egipčovski sporazumu. V teh demonstracijah sta sodelovala tudi predsednik in sekretar študentske organizacije. Vse demonstrante so zaprli. Univerza ima do demonstrantov zelo oster odnos. Ali jih diskvalificira kot študente zavoda in jih izključi ali pa kar zapre univerzo za določen čas.

Sodelovanje študentov pri političnem razvoju njihove zemlje ne zavira njihove bogate študentske dejavnosti. V prvi vrsti je delo v okviru študentske organizacije. Dober študentski časopis in zanimive diskusije o vseh mogočih problemih govore o aktivnosti študentov. Študentska organizacija je odgovorna za celotno dejavnost študentov na vseh poljih njihovega udejstvovanja.

Zlata obala

Če se hočemo seznaniti z visokoškolskimi in študentskimi vprašanji Zlate obale, moramo na prvem mestu omeniti Nacionalno študentsko unijo NUSGU. Ta študentska zveza je izredno aktivna v svojem delovanju. Tudi na mednarodnem področju je dosegla lepe uspehe.

Univerzitetno življenje na Zlati obali se v glavnem odvija na koledžu v Accri, ki predstavlja osrednjo znanstveno ustanovo, in na tehnični visoki šoli v Kumasi.

Univerza, ki je pričela s svojim delom leta 1948, je tako kot druge univerze v tesni povezavi z londonsko univerzo. Trenutno se še nahaja v okviru Achimota šole, ki velja za najstarejšo visoko šolo Zlate obale. Vendar se bo univerza kmalu preselila v nove prostore, ki so 7 km oddaljeni od mesta.

Medtem, ko se nova univerzitetna poslopja še gradijo, je prvi študentski dom »Lagon Hall« že popolnoma dograjen. Lagon Hall je po mnenju mnogih študentov najbolj luksuzna in komfortna študentska zgradba, ne samo v Afriki, ampak na svetu sploh.

Na univerzitetnem koledžu »Zlata obala« v Accri študira trenutno 471 študentov in 27 študentk. Vsekakor to število

ne zadovoljuje. Število študentov je v primerjavi s celo 4 milijoni prebivalcev zelo nizko. Poleg tega pa študira večje število študentov še na pedagoškem inštitutu, na katerem so vpisani že nekateri diplomirani študentje.

Najštevilnejši fakulteti tehnične visoke šole sta ekonomska in tehnična. Poleg tega pa je še večje število študentov vpisanih na fakulteto za vzgojo učiteljev. Študentom, ki študirajo na tej fakulteti, je posvečena velika pozornost, saj se od njih pričakuje, da bodo v najkrajšem času prevzeli nalogo prosvetljevanja naroda.

Kljub temu, da tehnična visoka šola obetaja že tri leta, še vedno niso zgrajeni vsi prostori, ki so neobhodno potrebni za uspešen študij. Šele pred nedavnim sta bili končani poslopji za farmacevtsko in tehnično fakulteto. Ravno tako je občutno pomanjkanje študentskih domov, vendar se pričakuje, da bodo le-ti kmalu

COSEC V AFRIKI

ISTAMBUL, JANUAR 1954. PRED ENIM LETOM JE IV. MEDNARODNA KONFERENCA NACIONALNIH ŠTUDENTSkih UNIj, ZDRUŽENIH V KOORDINACIJSKEM SEKRETARIATU, KONČALA Z DELOM, MED ZAKLJUČKI TE KONFERENCE, KI OB RAVNAVA AFRIKO, BEREMO NASLEDNJE: »... KONFERENCA OBZALUJE AKCIJO VLADE JUŽNO-AFRISKE UNIJE, KI JE UVEDLA NA NEKATERIH UNIVERZAH RASNO DISKRIMINACIJO, IZRAŽA SVOJO SOLIDARNOST IN POZIVA VSE ŠTUDENTE, DA PODPREJO ŠTUDENSKO NACIONALNO UNIJO IN JUŽNO-AFRISKE ŠTUDENTE V NJIHOVI BORBI PROTI RASNI DISKRIMINACIJI...« »KONFERENCA PRIPOROČA, DA POSEBNA MEDNARODNA DELEGACIJA ŠTUDENTOV RAZLIČNIH DRŽAV OBIŠČE VISOKOSOLSKE CETRE V VZHODNI, SREDNJI IN ZAHODNI AFRIKI, KJER NAJ SE NA LICU MESTA SEZNANI Z VSEMI PROBLEMI ŠTUDENTSKEGA ŽIVLJENJA.«

Sudan, Uganda, Nigerija, Zlata obala — januar, februar 1955. — Poročajo, da je v te kraje prispela Mednarodna delegacija COSEC, ki jo sestavljajo: Harald Aars (Norveška), Guillermo Campbell Stibbe (Costarica), Laurence Cabot Howard (ZDA), Geoffrey Kean (Anglija) in David Martines (Filipini). Nadalje poročajo, da se delegacija z velikim zanimanjem seznanja z najrazličnejšimi študentskimi problemi v teh predelih. Prva srečanja so pokazala, da afriški študentje pozdravljajo to akcijo COSEC in upajo, da bo na ta način mogoče seznaniti javnost in študente širom sveta z njihovimi težavami. Prijaznost, iskrenost in sodelovanje med člani delegacije in domačimi študenti obeta, da bodo rezultati izpolnili pričakovanja.

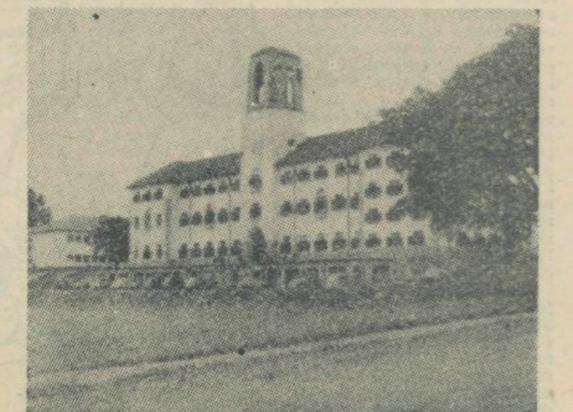
Predno predelimo na obravnavanje problematike študentov v afriških državah, še par besed o tem, kako je prišlo do ustanovitve te Mednarodne delegacije. Dejstvo, da je položaj študentov dokaj slab, je vodilo koordinacijski sekretariat k temu, da je pripravil svojo delegacijo, ki bi obiskala visokošolske centre v Afriki. Ta delegacija naj bi se seznanila v celoti z življenjskimi in študijskimi pogoji, z delom študentskih organizacij in z vrsto drugih pobleomov. Material, ki ga bo delegacija zbrala, naj bi služil globljemu spoznavanju življenja afriških študentov. To naj bi bila konkretna naloga te misije.

Večina držav, ki jih bo obiskala COSEC-ova delegacija, so kolonije, v katerih je tako političen, kot ekonomski in kulturni položaj mnogo slabši kot v samostojnih deželah. To še bolj utemeljuje in poudarja pomen te ekspedicije. Delegacija je doslej obiskala Sudan, Uganda, Nigerijo in Zlato obalo.

Uganda

Med Sudanom, Kenijo, Tanganjiko in Kongom. Študenti 25 črnskih rodov študirajo na MAKARERE COLLEGE GUILD. Evropska in domača hrana.

10 dni smo že tukaj z Mednarodno delegacijo COSEC. Na »Makarere College Guild« v Kampali so nas ljubivo sprejeli in nam omogočili, da smo se dobobra seznanili s študentskim življenjem. Spoznali smo veliko število študentov raznih rodov in plemen. Mark Bonani, pred kratkim izvoljen predsednik študentskega združenja na Makarere College, je pripravil obširen program, ki naj bi dal jasno sliko o političnem, akademskem in socialnem življenju na univerzi. Joseph Matheuye, podpredsednik združenja, ki je odgovoren za zunanje zadeve, je omogočil, da je prišla delegacija v stik z

Makarere College Guild v Ugandi

raznimi študentskimi skuplinami. Sprejem pri vladi protektorata in pri domači vladi kraljestva Buganda, prav gotovo pomeni dogodek, ki ga je vredno omeniti. Toda ne samo tu. Prijaznost so nam izkazovali na vsakem koraku. Svojevrsten dogodek je bil izlet v okolico, kjer smo imeli priložnost seznaniti se z naravnimi lepotami te pokrajine. Makarere College Guild, edina visokošolska znanstvena ustanova, nam je priredila posebno presenečenje. Tu smo srečali poleg petih študentov iz Azije in ene študentke iz Anglije, ki je prispela sem v preteklem letu, še veliko šte-

Nigerija

480 študentov je premalo. Velika aktivnost študentske organizacije. Osnovno šolska izobrazba. Izgledi za ustanovitev nacionalne zveze študentov so ugodni.

Med vsemi državami, ki jih je obiskala Mednarodna delegacija COSEC, je v Nigeriji opaziti največji napredek na kulturnem polju. Z gotovostjo lahko trdimo, da so tu pogoji za univerzitetni študij najboljše. Poleg tega so tudi izpolnjeni nekateri predpogoji, ki v veliki meri omogočajo, da se študentje posvetijo svojim dolžnostim. Delo v okviru študentske organizacije je zelo močno.

Glavni univerzitetni center Nigerije — Ibadan, je dobil svojo univerzo šele leta 1948. Načrte za to univerzo sta napravila dva vodilna angleška ekspozenta moderne arhitekture, Maxwell Frey in Jane Drew. Novo arhitektonsko moderno, univerzitetno poslopje je ponos študentov Nigerije.

Univerza v Ibadanu je, kakor večina univerz v angleških kolonijah, povezana s centralno univerzo v Londonu. S tem je seveda delno kršena samostojnost univerze. Po statutu morajo biti vsi akademski naslovi, podeljeni od univerze v Nigeriji, potrjeni še od univerzitetnih oblasti v Londonu.

Ibadanski univerzi so med drugim priključene še poljedelska, prirodoslovna in medicinska fakulteta. Vendar te

tri fakultete še zdaleč ne morejo zadostiti vsem potrebam.

Nekaj splošnih informacij o obravnavanih deželah

KENIJA. Zanzibarski sultan je to kolonijo odstopil Angležem za letno rento elia 1895. Področje meri do 400 miljona kvadratnih kilometrov in ima pet in pol milijona prebivalcev, od tega je le 30.000 Evropejcev, 23.000 Arabcev in okrog 100.000 Indijcev, ostalo pa so domačini. Glavno mesto je Nairobi z 61.000 prebivalci (10% Evropejcev).

NIGERIJA. Nastala iz kolonije Lagos, ki je bila ustanovljena leta 1861. Po delovanju Kraljeve nigerijske družbe je bilo vse ozemlje združeno v sedanjo kolonijo Nigerijo leta 1914. Področje meri okrog 1 milijon kvadr. km in ima 23 milijonov prebivalcev. Od teh je belcev le nekaj nad 5500.

SUDAN. Na poti k popolni samostojnosti. Področje meri 2,5 milijona kvadr. km in ima nekaj nad 8 milijonov prebivalcev. Arabcev je 54%, Evropejcev pa 44.000. Ostali del prebivalstva tvorijo Nubijci (12%) in druga plemena. Glavno mesto je Kartum s 75.000 prebivalci.

ZLATA OBALA. Leta 1871 je vsa oblast na tem področju prešla v angleške roke. Kolonija meri 294.000 kvadr. km in ima skoraj 4 milijone prebivalcev. Evropejcev je le nekaj nad 2000. Glavno mesto je Accra s 135.000 prebivalci.

udarjena. Rzne študentske politične grupe so zelo aktivne in skilleujejo številne sestanke.

Število študentov, ki želo doseči univerzitetno izobrazbo in se vpisati na univerzo v Ibadanu, je tako visoko, da le-ta ne more sprejeti vseh. Zaradi tega je vzhodna pokrajinska vlada predlagala, da bi se na vzhodnem teritoriju v Enugu zgradila nova univerza. Na ta način bi bil ta problem rešen. Verjetno je, da se bo nova univerza v Enugu razvila iz koledža za vzgojo učiteljev, vendar zaenkrat še ni ničesar določeno.

Poleg univerze v Ibadanu obstaja še nigerijski koledž za filozofijo, prirodoslovne vede in tehniko. Ta nova, šele pred

nedavnim zgrajena visoka šola, ima svoja središča v treh področjih Nigerije, in sicer v glavnih mestih Ibadanu, Zariju in Enugu. Tudi na teh visokih šolah opazimo veliko aktivnost študentske organizacije.

Na novo predvidena obvezna osnovnošolska izobrazba v zahodnem področju Nigerije, bo gotovo doprinesla k temu, da bo bodočnost visokošolske izobrazbe v Nigeriji lepša. Pričakuje se, da bo osnovnošolska izobrazba uvedena tudi v drugih področjih Nigerije. Pomen te reforme ni treba posebej poudarjati. Če bo prišlo do uvedbe osnovnošolske izobrazbe, bo na vsak način naraslo število študentov. Perspektive so ugodne.

KRATKE VESTI

Na novo ustanovljeni univerzi Lovanium v Belgijem Kongu, je bilo ustanovljeno študentsko zastopstvo, ki ga sestavlja petčlanski komite. Prvi domači študentje so pričeli študij na tej univerzi v oktobru preteklega leta. Trenutno je vpisanih na univerzi 32 študentov. Približno tri četrtine študentov so nevropejci. Študenti univerze Lovanium ne plačujejo nobenih

pristojbin in prejemajo državne stipendije, ki krijejo 50 procentov vseh njihovih izdatkov. Ostalih 50 procentov prejema posojila od univerze, ki ga morajo vrniti, ko dobe po končanem študiju stalno zaposlitev.

Pred enim letom ustanovljen World University Service komite univerzitetnega koledža Khartum v Sudanu, namerava uvesti zdravstveno službo za 650 študentov tega visokošolskega centra.

Študenti v Constantine lahko poslušajo sedaj predavnanje univerze Alžir po posnetkih na magnetofonskem traku. Posebni tečaj filozofske fakultete, ki služijo kot priprave za prvi akademski naslov, učiteljsko diplomno in študentske izpite učiteljev angleškega jezika se vsi posnemajo na trak.

Južno-afriška študentska nacionalna zveza NUSAS je določila svojo mednarodno politiko za tekoče leto na generalni skupščini na Rhodenski univerzi v Grahamstownu. Zveza je sklenila, da bo na bodočih mednarodnih študentskih konferencah zavzela delegatski status, namesto status »Fraternal observer«, kakor ga je imela še na konferenci v Istanbulu (delegatski status se podeljuje nacionalnim zvezam samo na njihovo željo). NUSAS namerava sodelovati v programu COSEC. Poleg tega je sklenila, da bo sprejela članstvo v mednarodni študentski uniji, toda le pod gotovimi pogoji.

V Capetownu so našli izvod časopisa, ki ga smatrajo za najstarejši študentski časopis južne Afrike. Izvod sicer ni preveč dobro ohranjen, vendar je še dobro čitljiv. Knjižničarji skušajo črkopis konservirati. Izvod izvira od 30. avgusta 1836 in nosi naslov »Craig Cottage Journal«.

dan opoldne in zvečer zbirališče študentov, so vedno živahne diskusije. Teme se v glavnem menjajo, le ena je že dolgo na sporedu. Gre za evropsko in domačo hrano. V čem je bistvo tega spora? Večina študentov, ki so v glavnem domačini, je navajena na domačo hrano, ki obstaja iz sladkega krompirja, koruze in banan. Le nekateri študentje, ki pridejo iz večjih mest, dajejo prednost evropski hrani. Azijski študentje, pa tudi nekateri afriški, so vegetarijanci. Številnim okusom je težko ugoditi. Tako je prišlo končno do nekega plevropskega kompromisa, ki pa ga študentje smatrajo za nezadostnega. Večina študentov si seveda želí evropske hrane, kot jo imajo profesorji, žal v prisotnosti študentov. Drugo poglavje te diskusije je čistoča, ki je po mnenju študentov nezadostna. To je tudi povzročilo v letu 1952 stavko študentov.

Posebna svečanost je večerja. Študentje se na znak zvonca zberejo v obedovalnici, seveda vsi oblečeni v rdeče narodne noše. Stojijo in čakajo, da pride profesorski zbor in ko se ti usedejo za častno mizo, se prične večerja. Ta formalizem študentom ne ugaja. Pravijo, da je težko spravi ti to formalnost v sklad z nič kaj prijetno navado, da se vsa hrana servira v eni sami skledi.

Razgovori, ki jih je imela delegacija s študentsko organizacijo in s študenti v Ugandi, so bili osredotočeni na mednarodna vprašanja.

Študentka, član plemena Muhima. Pokrivalo oz. okrasje iz školjk ne nosi vsak dan, temveč je bila slika posnetja ob njenem obsku v domači vasi.

Prvi slovenski OMNIBUS

PRED PREMIERO

„Bojte se ga, kdor je prebral eno samo knjigo!“

Nestrokovna razmišljanja o neki aktualni temi

(Nadaljevanje s 1. strani)
slikarjem minimalno vrednost sredstev, s katerimi lahko realizirajo svoje zamisli. Mi smo vezani.

Nato smo stopili do Kosmača.

KAVČIC, PRETNAR IN VI STE PRI IZBIRI SCENARIJEV POSEGLI PO PISATELJIH NAŠEGA TAKOZVANEGA SOCIALNEGA REALIZMA. KAJ MISLITE O LITERARNIH PREDLOGAH, KI BI VAM JIH LAHKO KOT SUROVINE ZA SCENARIJ POSREDOVALA SLOVENSKA LITERATURA IN O FILMSKI SNOVI SPOHO?

Mislím, da so vse snovi enakovredne in enakovredne. Ne moremo trditi, da lahko nastane

dober film le na podlagi te in nobene druge snovi. Vseeno je, ali je fabula vzeta po Prežihovi, časopisni notici ali prijateljevi anekdoti. Važno je, da te ta stvar zagrabi in intimo vznemiri in da znaš na to poseči po vseh materialnih sredstvih, da jo izraziš — tako, kakor si jo ti doživel. Mimgrede: Ko so Hemingway vprašali, kaj misli o svojih filmih, je odgovoril: Jaz se razumem na literaturo, oni pa na film.

To načelno. Sedaj še to: kar se tiče moje bodoče prakse: zelo bi me zanimala filmska obdelava Tavčarjeve Visoške kronike; ravno tako se mi zdita v tem oziru zanimiva pisatelja Prežihov Voranc (njega s tem svojim prvim fil-

mom še zdavnaj nisem izžerpal in Ciril Kosmač.

KAJ MISLITE O OBLIKI OMNIBUS-FILMA?

Zelo je hvaležna. Zaposluje več ljudi, več sposobnih ljudi in morda tudi talentov se tako prežekusi in izkaže. Tudi finančno je ugodna.

KAKŠEN NAJ BI PO VAŠEM MNENJU BIL FILMSKI POGOVORNI JEZIK?

Dialekt — avtentično reproduciran — na platnu ne more priti v poštev: film bi imel premalo poslušalcev, ki bi ga razumeli. Ravno tako film ne prenese knjižnega jezika, tačkzovane odrske slovenščine. Izbrati mora zlato sredino. — V mojem filmu mi je v tem oziru mnogo pomagala lektora

Osojnik Marija — Korosica iz Prevalj.

Končno čutim dolžnost, da poudarim: Mladi slovenski film ima sposobno tehniko, ki zanjo ni pretežke naloge. Spričo teh duhovitih in spretnih fantov, se nam ni treba bati, da ne bi že v nekaj letih — kar se tiče zvoka in slike — šli vzpredno s svetovno filmsko proizvodnjo.

Prejšnji ponedeljek je bila v prostorih Triglav-filma novinarska predstava prvega slovenskega omnibus-filma (sestavljajo ga Kavčičev film Splavarji po motivu iz Ingolčevega romana Na splavh, Pretnarjev Na valovih Mure po Kranjčevi noveli Mlin ob Muri in Kosmačev Koplji pod brezjo po Vorančevi noveli Vodnjak) z Groblerjevo filmsko kantato Plat zvona kot predfilmom. Po enkratnem ogledu štirih novih slovenskih umetniških filmov in takorekoč debutov štirih mladih filmskih delavcev bi bilo pisanje kritik in analiz — če že ne nepošteno — vsaj neodgovorno početje. Vendar: med mnogimi problemi, o katerih bo ob omnibusu naša kritika spregovorila (problem igralskega profesionalizma in amaterizma, problem filmskega pogovornega jezika itd.) se nam zdi potrebno popolnoma neprofesionalno komentirati eno vprašanje naše mlade filmske proizvodnje: vprašanje filmskega scenarija oziroma boljše: filmske snovi sploh.

Vse tri režiserje je, ko so iskali scenarij za svoj film, osebno vodila zahteva po zanimivi, razgibani in hkrati zaključeni fabuli s tragičnim, vsekakor efektnim koncem — propadom glavnega junaka; ta fabula naj zajema iz življenja ljudi na vasi (splavarjev, mlinarjev ali kmetov), življenja, ki poteka bolj ali manj nagonsko, primitivno, v večnem krogu triade: delo — ljubezen — smrt, ki bolj ali manj neposredno pogaja tudi vsa čustva, misli in dejanja teh ljudi. Vse tri fabule so namreč v tej ujemajo; vse tri se dajo filmsko dobro in lepo izraziti.

Po drugi strani moramo priznati, da sta obe noveli, Kranjčeva in Prežihova, odločno in izmed njunih slabše vrste. Tudi Kavčič je prišel na idejo

(fabula in njen konec — samomor revnega, nosečega dekleta sta dokaj literarna in že stereotipna), ker iskanje filmskega izraza čustev, ki prevečajo Kranjčeve ljudi, njihovega v bistvu enotnega razpoloženja, stilizirane Kranjčeve štimunge dokaj ustreza Pretnarjevemu talentu. Baladna snov Prežihove fabule, ko mladi kmet z nadčloveško trmo koplje svoj 25-metrski vodnjak, dokler ga ne zalije voda, dobro ustreza najboljšemu epskemu od mladih režiserjev — Francetu Kosmaču — jasni in preprosti krepkosti njegovega filmskega izraza.

To nam pove: ko so mladi režiserji iskali fabule za svoje filme, so se ozirali predvsem na njihovo filmskost — to je pripravnost fabule, za filmsko obdelavo — in to z vidika snemalcev, igralcev in režiserjevega lastnega, subjektivnega okusa za »filmskost« neke snovi; nikakor pa ne na njeno idejno ali če hočete umetniško vrednost. To pa je tudi popolnoma v redu, kakor hitro se zavemo, kaj predstavljajo omnibus v razvoju slovenske kinematografije — namreč preizkusni kamen znanja mladih slovenskih režiserjev, njihovega obvladovanja filmskega izraza, njihovega splošnega, arhitektonsko-tehničnega nivoja. — Ravno ta arhitektonsko-tehnična kultura teh treh filmov (isto pa velja za Groblerjev film) zaradi katere in za katero so bile izbrane teme — se nam je na premieri pokazala na tako presenetljivo visoki stopnji, da mislimo, da lahko svojo »samo sebi namenjenost« zameja z vlogo orodja, izraznega sredstva v zunanje skromnejših, zato pa psihološko kompliciranejših in originalnejših, človeško intimnejših, idejno razgibanejših ter časovno sodobnejših scenarijev. Take scenarije pa je težko pisati. Zato mislim, da je problem modernega slovenskega filma (t. j. filma, ki ne bo posegal po naših kmečkih pisateljih ali pisateljicah izza treh četrtletij in ki vobče ne bo ustvarjal po literarnih predlogah, ampak ki mu bodo raje sodobni pisatelji pisali nove, prave filmske scenarije o modernem, sodobnem človeku — zakaj ne bi

Vsi študenti se ne ukvarjajo s književnostjo »po poklicu«, temveč smo le, zaradi razmer, zelo skromni odjemalci pri izvorih domače in tuje beletristike, ki tako čudno usmerjena doleka na naše livade. V teh nekaj besedah se ne nameravam spuščati v dvoboj z vsemi tistimi, ki mi bodo vsekakor dokazali, da nimam prav in da obstajajo visoko objektivni vzroki in obziri, mimo katerih se pač ne da. Pogosto, ko študenti kje posedamo, navadno v gostilni (kam pa naj bi sicer šli?) in kramljamo o športu, predvojniški vzgoji, atomski bombi, štipendijah in potovanju v inozemstvo, se kdo spozabi in pove, da je prebral to in ono knjigo in da je dobra in da se jo izplača prebrati. Navadno je tako, da mnogi priznajo svoje literarne težave, da bero neko delo ali pa da so zanj že vsaj dvajsetkrat vprašali v knjižnici, pa je še zasedeno.

In tako nanese pogovor obvezno na ceno knjige, saj to je tisto najbolj občutljivo področje... Cene knjig, ki jih izdajajo v Sloveniji, so danes tako visoke, da študent, tudi tisti, ki študira književnost, kot kupec praktično odpade! Poznam jih sicer precej, ki so prizadevali in skušajo knjige plačevati na obroke. Vendar so vsi vedno sitni in se jeze, da knjige prehitro izhajajo, da ne moreš vseh kupiti itd. Včasih se nam zdi, kot bi pri nas knjige izdajali le za opek krog ljudi, ki jih morejo kupovati in za knjižnice, ki so prevzele to nadvse človekoljubno nalogo, da skušajo po svojih skromnih močeh posredovati literaturo ljudstvu. Toda malo je izbranih, ki pridejo v knjižnici na vrsto vsaj približno takrat, ko to žele.

In ko tako govorimo o cenah naših knjig, pravimo, da so drage pač zato, ker so tako lepo tiskane, vezane in sploh opremljene, da jih je veselje pogledati. Tu se pa skoraj vedno spretno, kajti med nami se vedno najde nekdo, ki pravi, da raje ne vzame knjige v roke, če ni res vzorno izdelana. Drugi pa, ki smo vedno v veliki večini, pa smo mnenja, da resnični ljubitelji književnosti ne bo mnogo gledal na »kvaliteto« knjige kot trgovskega artikla. Dejansko so vse knjige, ki pridejo »na svetlo« v naši beli Ljubljani, tako lepe in vzorne, da bi lahko vsako posebej poslali na svetovno razstavo.

Menimo, da bi bile lahko knjige mnogo, mnogo cenejše, če bi ne bile tako razkošno izdelane in opremljene. In če bi bile knjige cenejše, bi veliko ljudi, študentov, kmetov in delavcev lahko kupilo te proizvođače; naklada bi narasla in po skromnih ekonomskih izgubanjih bi bila stvar tudi sicer v redu. Tako pa lahko beremo le kritike in v dnevnem časopisju.

Kaj morem, morda to vse ni prav, toda takole modrujejo nesrečne študentske duše... Toda, da bi mi izdajali knjige na časopisnem papirju in kar takole po kmečkih brošurah, to pač ne gre, to se ne spodobi kulturnemu narodu! Kaj bodo rekli vsi tisti vrli meščani na-

šega slavnega mesta, ki se sicer ne ukvarjajo z literaturo in ne razumejo ne Camkara in ne Sinclaira, toda, ker so knjige lepe in drage, ker je »kulturo« danes moderna zadeva, je spodobno imeti lepo knjižnico, ki je na ogled vsem morebitnim velikonočnim in božičnim obiskovalcem. Tu gre za ugled, tovariši, pardon, gospodje!

Končno je prav, da vsem pustimo veselje in skrbimo, da bi knjigovesti ne bili brez pasla! Izdajamo vsako knjigo, ali vsaj vsako pomembnejšo knjigo, najprej seveda za tiste, ki se jim gre za usnjeno in superusnjeno vezavo ter za zlato in srebrno obzoro ter potem še za tiste, ki bi knjigo radi samo brali in si ne bi radi preveč ust odrgali, da bi jo kupili. Tako bi bil volk sit in koza zadovoljna. Tako pač mislimo študentje, ki smo navina bitja in se včasih ne spoznamo na stvari, vendar vztrajamo pri svojih mnenjih, ker nam pač ne kaže drugate.

Saj primere lahko iščemo povsod, celo doma. Knjige Prešernove knjižnice so bile prodane v nenavadno velikih količinah, ker so bile poceni in nihče se ni prepil zaradi vezave; za malo denarja malo muzike — knjiga je pa le! Tudi v Srbiji in Hrvatski se drže več ali manj teh principov, čeprav ima tam knjiga precej ugodnejši položaj že zaradi večje naklade, ker srbohrvatsko knjigo v latinici čita lahko večji krog ljudi v vsej državi. Tudi v tujini, kjer si lahko veliki narodi privoščijo bajno visoke naklade, so knjige izdane tudi v bolj »primitivni« obliki in so dostopne prav vsem krogom ljudi. Francozov ni prav nič sram, če izdajo svojega ljubega Balzaca ali kaj bolj modernega na navadnem papirju!

Tako smo navezani pravzaprav samo na knjižnice, kjer se največ ukvarjamo s prevodi, predvsem tistimi, ki so že zadovoljili najbolj strastne knjigožere. Huje je pa z deli domačih avtorjev. Poznam študente, kolege, ki že leta niso prebrali ene same vrste iz kakšnega dela sodobnega slovenskega književnika. Tako o delih, ki obravnavajo pogosto naše dni in naše življenje, lahko beremo le ognjenvite kritike.

Potem ti pa vržejo v obraz, da nisi prav nič splošno izobražen, da bi bilo spodobno, da bi prebral vsaj tista dela, ki so prešla Prešernovo nagrado, ker to je po vsej verjetnosti nekaj boljšega, saj se denar ne daje kar tako. Tako nam je veliki večini edina duševna hrana vse to nerazumljivo zaporedje slabih in polslabih filmov in ponesrečenih in malomeščansko izbranih programi gledališč. Na teh področjih pa imamo s finančnega vidika tudi študentje in ostali več »šans«, to je lepo in prav in ni treba, da bi človek ravno vsak večer zavil v »štarijo«. Tako se pogovarjamo, toda samo pogovarjamo, saj je tudi to neko zadoščenje, boljše tako ali tako ne bo, vsaj v teh letih, ko še študiramo. Tehnik

Star slovenski lesorez iz Groblerjeve kantate »Plat zvona«

Literarni del je šibkejši od kritično-esejističnega

BESEDA 6-7

Po dolgotrajni zamudi je izšla nova, tokrat dvojna številka Besede. Ze dolgo se namreč uredništvo te naše najboljšše revije bori z resnimi denarnimi težavami, čaka na prostor v tiskarni, išče papir itd. Subvencije, s katerimi razpolaga, žal ne zadoščajo za nemoteno izhajanje.

Literarni del je tudi tokrat nekoliko šibkejši od kritično-esejističnega. Poezijo so prispevali: Janez Menart, Pavle Oblak, Branko Žužek, Vane Brez in Nada Carevska. Tane je vsekakor mnogo imen. Toda, se izkazemmo Leveca in Oblaka, lahko ugotovimo le, da je vsa ostala lirika več ali manj formalno in vsebinsko enaka in da ne prinaša ničesar novega. Res, tudi Levec in Oblak v pesmih, katere sta napisala, ne razodevata posebnih kvalit. Razveseljivo je le njuno iskanje sodobnega, ali pa vsaj sodobnejšega pesniškega izraza. Druge avtorje pa bi literarni odgovornar brez premišljanja postavil v pozno čitalniško dobo, ko je lirika senčnatih vrtov, nedolžnega hpenenja, trave in marjetice zamenjala dično in mično rodoljubno poezijo. Kaj je to nemoč, ali pa se je morda vsebinska življenja v zadnjih 60 letih tako malo izpremenila? Tudi Janez Menart ni izjema med temi novotitalniškimi poeti; njegova »Zalostinka za Marijov« je sentimentalno obravnava opisna lirika z dovršenimi rimami in gladko tekočimi verzji. Nehote pa vzbujajo začudenje lirčni utrinek Nade Carevske, »Pesem vode«, kjer se pesnica pogumno primerja z deročjo vodo, ki ruši moške — mostove. Pesem je verjetno zašla v Besedo po pomoti, saj je povsem očitno napisana za zoren deklinski almanah, v katerem bi naša primernejše mesto.

Intenzivno in sugestivno napisano novelo je objavil Andrej Hieng. V njej pripoveduje o neizživeti in nepotešeni vdovi, ki je nekdo vzel slabiča za moža, a zdaj ne more mimo njega, čeprav je bil izdajalec in je že dolgo mrtev. Navsezadnje zahteva od svojega nekdanjega ljubimca, nadvse močatega rdečelasca, ki je morda celo ubijalec, da ji pokaže grob in odkopije moža. Šele tako ga lahko dokončno izbrisi iz svojega spomina in se brez notranjih ovir vda rdečelascu. Ni težko uganiti, da je zgodba dokaj skonstruirana, toda navsezadnje to niti ni pomembno, kajti napisana je dovolj spretno, da ji lahko verjamemo. V nekem smislu je značilna za Hiengovo pisanje: spretni dialogi, teška atmosfera, rahla nejasnost in ostro zastavljen seksualen problem. Toda, čemu je nejasna? — Lahko se pač

vprašujemo s Simenonom: kdo je morilec? Umor iz ljubosumnja ali iz maščevanja je navsezadnje prav tako pomemben kot doživljanje nepotešene ženske, saj avtor v pričetku novele ne štedi s prostorom, ko opisuje, kako so ženi odvedli njenega moža. Nejasnost novele pa nam sama po sebi prav ničesar ne pojasni, ne o morilcu, ne o nepotolaženi vdovi, ne o pravem vzroku uboja, niti nam navsezadnje ne razodeva nekega organiziranega razpoloženja, preko katerega bi morda doživeli resničnost, globljo od vsakdanjega. Torej je to nejasnost, ki naj bi bila »stila«. Al pa ne traja take vrste stil že nekoliko predolgo v evropski književnosti, da bi se mogel biti izviren?

Zanimivo sta napisani tudi noveli Dominika Smoleta in Jožeta Klančnika. Prva obravnava seksualno, druga vojno problematiko, obe pa sta v nekem smislu zelo sorodni obravnavani Hiengovi zgodbi. Toda tukaj še laže izluščimo problem, ki se nam je pokazal že zgoraj in ki postaja v sodobni slovenski prozi skorajda vsepovsod priučje. Namreč problem tematike. Zdi se, da sta zadnje čase postali postelja in samokres edino zanimivi temi in edini vprašani, katere je še vredno opisovati, tako kot da sta ženska in vojna edinstveni možnosti, v okviru katerih lahko človek živi zveni ustrezno življenje. — Res, do neke mere je bilo to vedno in v vseh časih resnično

no, včasih bolj, včasih manj. Prav tako pa je res v vseh časih žalostno in klavno, če nekdo pristane na to kot na delo, s katerim lahko samoga sebe rešuje.

Priučjoča številka Besede prinaša dve sijajno prevedeni in dobro napisani noveli Marcela Aymea ter osem prav tako dobro prevedenih pesmi Guidona Tartalje, ki bi lahko brez škode ostale kar v originalu: puščobna realistična poezija s tendenco po opisovanju, brez posebnih idejnih ali formalnih vrednot nas močno spominja na sodobno slovensko liriko in na krizo, katero preživlja.

Resnično vrednost in pomembnost dajejo priučjoči dvojni številki Besede kritični in esejistični sestavki, med katerimi vzbujajo posebno pozornost razpravljanje Janka Kosa o marksistični estetiki. Pisano je in fragmentarni obliki, ali bolje v posameznih, in sebi zaključnih poglavjih ter z blestečo jasnostjo opozarja na posamezne estetske probleme. V uničujoči kritiki razpravlja dalje Janko Kos o komediji Mire Miheličeve, medtem ko Vital Klabus na svoj način mirno-dostojni način analizira zadnji Pahorjev roman. Pomemben je tudi prispevek Mirka Zupančiča o zbirki vojnih novel »In minila so leta« ter prav vzorno napisana kritika filmskih kritik Iztoka Jakše. — c.

Režiser zgodbe »Koplji pod brezjo«, France Kosmač

svojega filma ne zaradi umetniške cene Ingolčevega romana, ampak zaradi za drznega snemalca privlačnega ambienta (splavarji na divji Dravi, napetost vojnje, razbitje splava ob Hudčevih četljosti) in pa, ker nudi usoda starega splavarja Vipušnika možnost svoje vestih preseljivih kreacij, ki so kot nalašč ustvarjene za prvaka ljubljanske Drame in v taki realizaciji nedvomno dvignjevo umetniško kulturo filma. Slično si je Pretnar izbral Kranjčevu novelo Mlin ob Mu-

bil to enkrat uradnik ali intelektualce? — hkrati je problem filmskega scenarija in filmske snovi sploh.

Omnibus je bil velik polkus iz raznih sposobnosti našega mladega filma. Če trdim: naš slovenski film čaka dostojno pripravljeno svoj veliki moderen filmski scenarij, govorimo s tem pohvalno ne le o njegovem krstu (vsi trije oziroma štirje filmi so umetniški prvenci štirih mladih ljudi); s tem govorimo že o njegovi zrelosti. — c.

Kaj pa Glasbena?

Tudi študenti — glasbeniki, čeprav se o njih malo sliši, pridno delajo. Študenti — komponisti imajo že tretje leto svoj klub, ki leto steje deset članov. Zagrebška in beograjska akademija nima meta podobnih klubov. Naš klub je v tesnih stikih z Društvom slovenskih skladateljev (DSS), ki ga močno podpira. Prav so pomnožje DSS bodo študenti — komponisti letošnjih prvih dvo koncertna večera — dve produkciji, kjer bodo njihovi kolegi, instrumentalisti in pevci, izvajali skladbe naših najmlajših skladateljev. Povedati moramo, da si mladi

zelo prizadevajo, da bi se približali kvalitetni sodobni ustvarjalnosti. Njihova dela doživljajo svoje izjave na različnih festivalih — Beograd 1953, Zagreb 1954, Bayreuth 1954 (na evropskem srečanju študentov glasbe) — delno tudi v radijskih oddajah (predvsem Radio Ljubljana) ter raznih glasbenih prireditvah.

Kakor sem zvedel, bodo na prvem koncertnem večeru, ki bo med 10. in 15. marcem, zastopani ti študenti — komponisti: Božič, Rajdija, Lamret, Petrič, Srebrnjak, Vranjak, Weingerl in Zigon. Seveda ne grejo vsi po isti poti, nekateri so — laično rečeno — bolj razumski, drugi zopet čustvenješi pri svojem ustvarjanju. Jerko Božič

Namesto recenzije

(MIŠKO KRANJEC: Zgubljena vera)

S Heglom, Heglovo kritiko Kantovega kategoričnega imperativa, Kantove izoliranosti subjekta in njegove transcendence v absolutno ter s Heglovo formulacijo etičnosti kot regulacije povsem določenih, družbenih odnosov je bil postavljen temeljni novi, materialistični etiki, v kateri se človek ne opredeljuje več po odnosu subjekt — absolutno, ampak subjekt — materialni svet; v procesu spreminjanja tega sveta človekova ustvarjalna aktivnost spreminja tudi človekove lastne narave. Ne da bi se ustavljal pri genialnem Heglovem prenosu težišča idealističnih filozofskih sistemov — »teodicee« na »antropocee« — osrednji problem materialistične filozofije, bi se vprašali, kakšna naj bo današnja interpretacija vsebine in problematike materialistične etike. Odgovor je seveda nedvomno gladek, priročen in sam po sebi razumljiv: humanizem, po katerem naj bo človek graditelj svoje zgodovine in ne njen objekt; ali še boljše: heroični humanizem (formulacija prof. Tkalčiča iz Zagreba), po katerem je človekova naloga, da se v svojem odnose do narave in družbe (mislim, da je doba še pred 20. leti popularnih vulgarizirajočih interpretacij materialistične etike in njihove tendence k negaciji individuumu in okviru družbenega kolektiva že zdavnaj za nami) konstituirata kot človek. Centralno vprašanje ne bo več discipliniranje človeka, določanje zanj posebnih božjih ali človeških sankcij, iskanje nečesa izven njegovega sveta, v kar bi imel neomajno zaupanje; mi iščemo človekovo samozavest, dolžamo njegove zmožnosti in v skladu s tem gradimo »ideal heroičnega humanizma«. Naše geslo: očlovečujmo človeka!

Tako teorija... Zakaj ta ekskurz s svojimi abecednimi resnicami?

etični, moralni in vobče idejni vznemirjenosti, jih poskušal organizirati in jim dal celo neke vrste tezo; drugič pa je moral biti čimbolj zvest »originalu«, to je razgovoru (nogačem reči življenju) naših aktivizrov, funkcionarjev, uradnikov in namestencev ljubljanskega predmestja v letu 1948. S tem je hotel ustvariti slovenski literaturi eno delo več o našem takomenovanem »malomeščanu«, junaku — kakor trdi naša kritika — tudi v prozi Bena Zupančiča in Lojzeta Kovarčiča. Človek, ki prebira to prozo, bo pravzaprav pomislil, če naj imenuje te ljudi malomeščane. Mnogi od njih po svoji razredni opredelitvi oziroma socialnem izvoru in bolj ali manj neposredno z njim povezani mentaliteti ne bi spadali v standardno tezo. Čeprav so tudi kot literarne upodobitve estetsko okusnejši, stilizirani, Kranjčevi skušajo biti idejno, politično razgibanejši; Kovarčičev so še najbolj govorili in nestilizirani — pa jih vendar družji neko vsem skupno bistvo. Značilno je nedvomno v isti meri za avtorje (Kovarčiča tu izzamem) kot za njihove ljudi same.

V čem je to vsekakor boljša doba in njeno mentaliteto,

kakor na razred omejeno človeško bistvo teh ljudi? Menim, da so v zvezi s tem vprašanjem za nas zanimivi odlomki iz knjige enega najbolj talentiranih sodobnih srbskih pripovednikov, »Pesme« Oskarja Daviča (Beograd 1953).

»Današnji človek prikriva, konspirira svojo pravo vsebino. Doživlja jo nevidno, občuti prikrilo, ne priznava je niti sebi, ne razumu. To je posledica moralnih interesov, ki so v državi nadzorovani nad njo, ampak tudi njen direktni vpliv na svojo pravo misel v sebi... Življenje ima svojo logiko, ki je protidržavna... Kdo bo žoga? Država s podanihi niti človeka ali človek — državo podanikov... Država je človeku nasprotnik, ker zahteva od njega, da prostovoljno umira, da dela preko časa, da si priključuje, da ne živi, kakor enu pri... vse to hoče zato, da bi bila nekoga dne svoboda, ki jo hoče človek, res svoboda. In voliča nesreča je, da je nemogoče prepričati človeka o tem: človek ima samo eno življenje — preji umre, preden se lahko prepriča, da so njegovi interesi skupni z interesi države. Država (oz. vse, kar je danes postavljen nad človeka: religija, stranka, ideal...) misli v statističnih, abstraktnih in ne individualnih, neprivatnih ter subjektivnih, interesih... Spor je v tem, ali pot države, ki jo predstavljam jaz, omogoča svobodo in edino vodi k njej ali ne?...

Kaj je s človekovo iskrenostjo? Človek se ne navdušuje več iskreno, ne ježi se iskreno, ne umira iskreno; to je posledica moralnih obveznosti, ki jih država, stranka, vojska, in razna gibanja vedno nalagajo ljudem. Zato je razdvo-

jen. Z ene strani glasno reče kaj misli zares, z druge pa svojo misel, resnično svojo in nasprotno prvo prikriva, preda drugim in izpred seboj. V tajnosti pred njimi in seboj, ki je njihov agent v sebi samem, misli svojo stvarnost, amlanino, življenjsko misel...

Ta se je zavečica v dno človekovega labirinta podzavest — in ten v tej luknji, v zaklenjeni teži, kar vi nazivate malomeščanstvo, a jaz človekovo naravo — kakšen črn in lom! Tradicije, statuti, države, stranke, vse naj gre k vrugati živila anarhija. Mišlj človek, ta ubogi človek se prilagaja javno in delno tudi podzavestno tem pritiskom: toda tam v mišji luknji, tam odvrže vse mase in oklepe, da bi bil to, kar je. Postal je to, kar je, delno stvarno zaradi tega, da bi ti ne mislil, da je on to, kar je; mail, sebični, strašni in strastni anarhist se tam v svoji mišji luknji, dvigne proti vsemu kar počne sovražnik in počno njegovi prijatelji. Golorok. Sam proti vsemu... Tako govori Henec Klaus, ena najinteligentnejših, da ne rečem najpametnejših ljudi povojne jugoslovanske književnosti, komunistki Saši in pesniku Večkoviču.

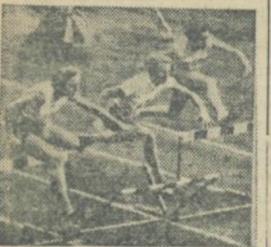
Ta drugi ekskurz nam bo v marksizem — čeprav nikakor ni izbran kot popolna analogija k čemurkoli v Kranjčevi knjigi — pomagal pri pravljenju razumevanju njene idejne vsebine.

Takoj moramo pričeti in reševati vprašanje športnih igrišč

Olympia že stopa po novi poti, v casopisih že beremo na raznih mestih in ob raznih dogodkih ime našega društva. Cas je, da razmislimo o naši najvažnejši nalogi, ker smo se že na obnem zboru domenili, da ne bomo gledali samo na kvaliteto in tekmovalcu. In ta naša najvažnejša naloga so prav gotovo igrišča, ali bolje rečeno, prostori za športno izživiljanje študentov.

Kadar govorimo o tem problemu, nalcitimo navadno na nesteto pesimističnih odgovorov. Kje bomo dobili denar, kje naj najdemo prostor, kako naj pričnemo, ko še niti načrtov ni? Vse to je res, vendar te težave niso nepremostljive. Če bomo malo iznajdljivi, če bomo krepko pljunili v roke, bomo lahko vse uredili. Seveda je pomoč odgovarjajočih forumov eden osnovnih pogojev za uspešni začetek. Nek čes mora biti, saj bi brez te besedice ne bilo problemov.

Torej, če nam bodo ti forumi dovolili, bomo pričeli z gradnjo športnih prostorov v Tivoliju. Kakšna bo ta gradnja? Cim preprostejša in cim enostavnejša! Gotovo nam ne bo padlo v glavo, da bi tu gradili velik štadion, da bi naredili športni objekt, ki bi konkuriral štadionu Odreda ali Ljubljani. To ni naš namen, saj tega niti ne potrebujemo. Hočemo le prostor, kjer bo lahko vadilo in se razgibalo veliko število naših študentov in dijakov srednjih šol ter strokovnih šol. Gre za tip igrišča brez ograje in brez blagajne, kot ga je posrečeno označil tov. prof. Ulaga. Z zdravno zeleno površino smo zadovoljni. Na takem travniku v širšem pomenu besede, bodo študentje lahko našli vse, kar potrebujejo — od igre z žogo do atletike in gimnastike. Tu ne bo težko postaviti dva kosa, niti ne mreže za odbojko, tudi jame za skoke in celo kratko stezo lahko zgradimo. Vse to brez spremembe terena! Celo če je teren malo nagnjen, bo kljub temu dobro služil. Tu namreč

ne bo velikih reprezentativnih tekmovalcev, tu ne bo pokritih prostorov za gledalce, ki bi se navduševali nad paradami golmanov ali nad spretnostmi telovadcev — to bo le prostor za zdravo življenje v naravi. Zelena površina, bližina gozda, — to je kot nalašč za ta namen. Čeprav prostorov za gledalce ne bo, smo lahko prepričani, da bo marsikdo obstal, opazoval to mladostno in zdravo razvedrilo in pritrjevalno pokimal z glavo.

Komu naj bi predvsem služila ta igrišča? Seveda mladim ljudem z naših fakultet in srednjih šol, morda tudi inštitutu za telesno vzgojo! Tu bodo lahko našli tisto, kar jim ne more nuditi nobeno drugo (Nadaljevanje na 10. strani)

MODERNI HERKULI

V zadnjih letih se je v Ameriki močno razvila takomenovana »fizična kultura«. Ustanovljajo se društva, klubi, telovadnice, kjer se odvija trening kulturistov pod vodstvom specialnih trenerjev. Cilj te panoge je ustvariti fizično razvitega človeka — moškega ali ženskega ni nič več. Poudarek je na lepoti telesa in praz zaradi tega ima ta šport veliko ljubiteljev. Če obrabamo strani športnih revij, ki se ukvarjajo izključno s to panogo, lahko vidimo čudovite — uspehe te nove lepote kuge. Starogrški Herkul bi se gotovo zgrozil, ko bi videl, kam je njegov vzgled zapeljal ljudi 20. stoletja, kajti Amerikanci bi ne bili Amerikanci, če ne bi pretiravali. Njihovo nagnenje do največjega, najlepšega, najvišjega, jih je prignalo do tega, da so pozabili na vse resnične lepote vzore in zabredli v neokusnost. Ustvarili so kopice mišičevja, razvijajo do neverjetne mere, ki pa ne daje telesu spretnosti ali prožnosti, da o glavnem namenu, lepoti, sploh ne govorimo. Kar pramerjajmo somatično lepo razvitega boksarja, elegantno

V Ljubljani spet ČRNO BELI

Manj potovanj v tujino. Ustanovili so delovne komisije

Pred nedavnim je bila prva seja upravnega odbora novega študentskega društva Olympia. Ta seja je bila zelo pomembna, ker pomeni začetek dela v novih pogojih in novem okolju. Na tej seji so bili položeni temelji za nadaljnji razvoj.

Najprej so se odborniki sporazumeli o barvi društva. Bilo je več predlogov, vendar je na koncu obveljal tisti, ki je predlagal črno-belo. V Ljubljani imajo te barve že tradicijo, saj so z njimi nastopili nogometni Primorja dolga leta pred vojno. Pravtaka bo tudi zastava društva, izdelali pa bodo tudi znak, ki bo opremljen s temi barvami.

Pred odhodom (Nadaljevanje s 1. strani)

mo finančna sredstva na račun reprezentance.

Brez dvoma je res, da so teneni na Jahorini odlični, saj so došli med najboljše v Jugoslaviji. Kljub temu nam razloži, kaj meniš o Jahorini, kot o kraju zimske študentske olimpijade?

Tereni so odlični, problematičen je le dostop na Jahorino. Če bo organizacija v redu, bo tudi ta problem odstranjen. Vpenjača je menda v dobrem stanju, prav tako tudi skakalnica.

Kaj meniš o uspehu naše reprezentance? To je vprašanje, ki bo naše bralce gotovo najbolj zanimalo?

Na splošno je bilo reprezentanci posvečeno premalo pozornosti. Posebno s strani Smučarske zveze Jugoslavije smo pričakovali več pomoči. Največ možnosti za uspeh imajo seveda skakalci z Goriškom na čelu, ki brani naslov svetovnega prvaka. Tudi tekači imajo precej možnosti, dočim so v najtežjem položaju alpski smučarji. Tujci imajo tu veliko premoč, saj imajo žilnice, sneg in tudi pripravljali so se vestno. Toda počakajmo nekaj dni in lahko bomo videli kaj smo dosegli!

Največ časa so seveda porabili za formiranje raznih odborov, ki bodo v pravem pomenu besede vodili društvo. Ustanovili so tehnično komisijo, propagandni odbor in gospodarski odbor. Tehnično komisijo bo vodil direktor Inštituta

Dragan Perić, predsednik streiske družine. Tuja za telesno vzgojo, prof. Stepišnik, sodelovala pa bosta še prof. Bergant in prof. Kossec. Propagandni odbor bodo sestavljali: prof. Ulaga, tov. Hvala in naš športni urednik. Gospodarski odbor bodo se-

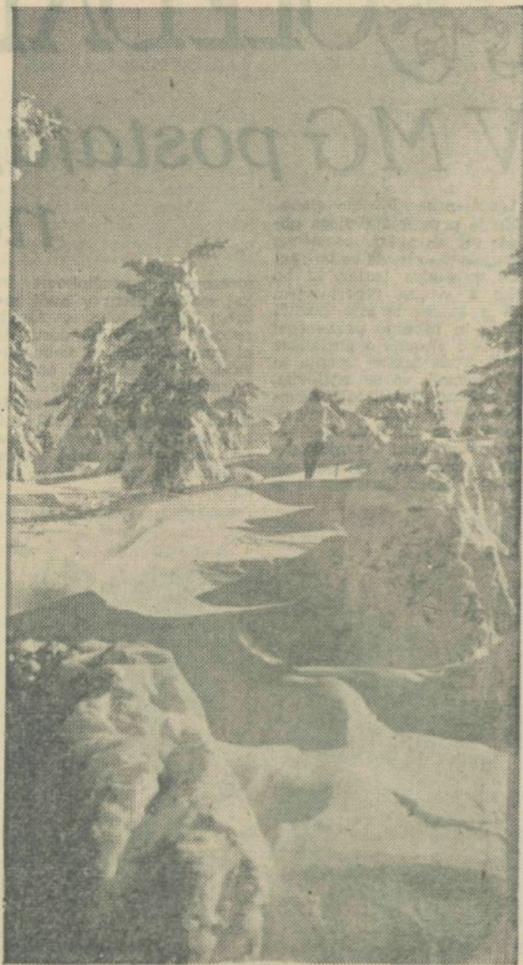
stavljali: tov. Stemberger, Počtnik, Ogrin in Mlakar. Mednarodne posle bo vodil tov. Breznik. Kot vidimo, so ti odbori komisije jedro novega društva, saj bodo nosili vso težo dela tako na gospodarski strani, kakor tudi v tehničnem in propagandnem pogledu. Vsi predsedniki odborov in komisij bodo sestavljali Sekretariat društva. Na tej seji so izvolili tudi dva podpredsednika; to funkcijo bosta opravljala dosedanji predsednik Akademskega športnega odbora tov. Lužnik in tov. Mikuz.

V zadnjem času se je v mnogih naših sekcijah in klubih v naši državi zelo razširilo potovanje v inozemstvo. Ni redek slučaj, da najdemo ekipo, ki hoče za vsako ceno v tujino, noče pa n. pr. na tekmovalcu v Skopje češ, da je to prenaporno. Potovanja v tujino za vsako ceno hočemo v našem društvu preprečiti, ker od tega nimamo nobenih koristi, lahko pa trdimo, da to slabo vpliva na vzgojo mladih športnikov. Zato je upravni odbor sklenil, da bo dovoljeval taka potovanja samo v upravičenih primerih na podlagi priporočila mednarodnega referenta in sekretariata.

Razpravljali so tudi o društveni članarini. Ta članarina naj ima moralno vlogo, vsak član društva naj občuti, da ima do društva tudi dolžnosti. Članarina bo sicer minimalna 10 din, vendar jo bodo morali klubi pobirati redno, ker bodo sicer imeli posledice.

Odborniki so sklenili, da bodo navezali čim tesnejše stik z ostalimi športnimi društvi v Ljubljani. Obiskali bodo odbore Odreda, Svobode, Ljubljane, Ilirije, pa tudi predstav-

Vesti z Jahorine na 1. strani

Končno smo le prišli na svoj račun

KLJUB TEŽAVAM

VSE V REDU

Snega dovolj. 70 tekmovalcev iz osmih držav. Priprave nepopolne

Organizatorji letošnje smučarske študentske olimpijade so še pred nedavnim obupavali, ker je bilo na Jahorini komaj nekaj cm snega. Bali so se, da bo ena največjih smučarskih prireditev v zgodovini jugoslovanskega smučarskega športa padla v vodo. Toda pred nekaj dnevi se je narava usmili. Nad Jahorino so se zbrali težki oblaki in padlo je skoraj cel meter snega. Osnovni pogoji za tekmovalce torej so, tako da bomo že v naslednji številki poročali podrobnosti o tem velikem smučarskem tekmovalcu.

prava umetnost najti košček snega. Vemo, da je bilo študentsko prvenstvo zagrebške univerze prekrajeno, ker je čez noč na Sljemenu zmanjkalo še tistih nekaj centimetrov snega. Nič dosti bolje ni bilo s prvenstvom ljubljanske univerze v Kranjski gori. Tekmovalci so samo v alpskih disciplinah in na zelo kratki, tehnično nezahtevni progici. Kot vidimo, ne moremo reči, da so se naši tekmovalci posebno dobro pripravili. Smučarji, ki bodo zastopali Jugoslavijo, imajo za seboj nekaj tekmovalj v inozemstvu: alpski vozači v Avstriji, skakalci in tekači pa so tekmovali v Cortini d'Assisio. Glavni trening bo prav študentsko državno prvenstvo, ki bo te dni na Jahorini, kar pa je seveda premalo za tako veliko prireditev, kot je olimpiada. Zato je malo verjetno, da bodo naši tekmovalci z

uspehom posegli v borbo za vidnejša mesta.

Proge, ki so bile izbrane že lani so pripravljene — o tehničnih podatkih smo poročali že v prejšnji številki. Pripomnimo naj le, da so preuredili tudi skakalnico po načrtih ing. Bloudka. Sedaj dopušča ta skakalnica skoke do 45 m. Tudi hoteli so pripravljene za sprejem gostov — tekmovalcev, sodnikov, funkcionarjev in novinarjev.

Prav je, če povemo nekaj besed o pravilih tekmovalca. Tekmovalci ne smejo biti starejši od 28 let in ne mlajši od 17 let. Pravico nastopa imajo študenti, ki redno študirajo, tisti, ki so študije končali in tisti, ki so jih prekinili — toda največ za dve leti. Vsi tekmovalci se morajo izkazati z dokumenti svojih univerz, poleg tega pa morajo predložiti tudi potrdila svojih smučarskih zvez, da so amaterji.

V okviru olimpijade naj bi bilo tudi tekmovalje v hokeju na ledu. Ker se je za to tekmovalje prijavilo premalo ekip, so organizatorji sklenili, da hokej odpovedo.

Spored Študentske olimpijade v smučanju je tak: 1. marec: svečana otvoritvena olimpiada; 2. marec: tek na 15 km in specialni skoki; 3. marec: slalom (moški in ženske); 4. marec: veleslalom (moški in ženske); 5. marec: smuk (moški) in skoki za kombinacijo; 6. marec: štafeta 4x7 km in valjuček tekmovalca. Po zaključku tekmovalca bo še sestanek izvršnega komiteja FISU.

ŠPORTNO PISMO Z DUNAJA

Državno prvenstvo na Semmeringu. Molterer — avstrijski smučarski kralj. Studentje na Jahorini.

Veliko zimskih športnih središč poznamo v Evropi. Švicarji so ponosni na St. Moritz, Francozi na snežna pobočja Mont Blanca in Chamonix, Slovenci imamo svojo Planico in Kranjsko goro, na jugu pa privablja mnogo smučarjev Jahorina, ki bo postala prve dni marca prizorišče tekmovalj mednarodne smučarske študentske elite. Nemci pričakujejo v Oberstdorfu mojstre smučarskih poletov, ki bodo pokazali svoje znanje na največji skakalnici sveta. Tudi naši sosede Avstrijci s ponosom pišejo in govorijo o svojem Arlbergu, o svojih hotelih in žilnicah, predvsem pa o svojih smučarjih, ki sodijo brez dvoma med najboljše na svetu. Naj še mi napišemo nekaj besed o teh smučarskih »kanonih«.

Letošnje avstrijsko državno prvenstvo v smučanju je poteklo v znamenju borb za naslove med nedosegljivimi Ti-

rolci in pravtako dobrimi smučarji iz Salzburga in okolice. Čeprav je na prvenstvu sodelovalo še več drugih avstrijskih pokrajin, se le-ti niso mogli približati omenjenima. Borbo med smučarskimi mojstri Avstrije je gledalo več kot 60.000 gledalcev. Najbolj so se zanimali za Anderla Moltererja, avstrijskega smučarskega kralja, kot ga sami radi imenujejo. Molterer si je priboril trikratni naslov in postal junak prvenstva. Salzburg se je revanžiral z zmagami v ženskih disciplinah. V skokih je po vsem svetu znanemu skakalcu

bovih delovnih prostorih na Dunaju, ter jih poposil, naj kaj povedo o pripravah Avstrijcev za letošnje svetovno študentsko smučarsko prvenstvo. Z veseljem so sprejeli povabilo prireditvenega odbora iz Jugoslavije ter izrazili zadovoljstvo, da se bodo mogli avstrijski študentje, med katerimi je nekaj odličnih smučarjev, srečati z mednarodno smučarsko elito na smučiščih Jahorine, ki jo tudi na Dunaju že dobro poznajo. Državna reprezentanca bo sestavljena po državnem prvenstvu, ki bo konec februarja v Zell am See.

Matija Maležič

Bradlu slednjič le odzvonilo, premagal ga je mladi Habersatter, dočim je Bradl osvojil prvo mesto v nordijski kombinaciji.

Ni ga bilo gledalca, ki ne bi občudoval vožnjo Moltererja. Izgledalo je kot, da so tisoči gledalcev prispeli na Semmering prav zaradi njega. Niso bile redke izjave, ki postavljajo Moltererja na stran slavnega Norvežana Steina Eriksena, ki je veljal do nedavnega za smučarja brez konkurence.

Med državnim prvenstvom je bila tudi skupščina smučarske zveze Avstrije. Sklenili so, da bodo predlagali Mednarodni smučarski zvezi, da bi bilo prihodnje svetovno smučarsko prvenstvo leta 1956 v Badgasteinu in Beljaku. Znano je, da so teneni v obeh krajih idealni ter obstaja verjetnost, da bo Mednarodna zveza ta predlog sprejela. Ta predlog bi bil privlačen tudi za Jugoslavijo, ker bi si lahko mnogo ljudi ogledalo to tekmovalce, kar bi brez dvoma koristilo razvoju smučanja pri nas.

Clare Univerzitetnega športnega odbora sem obiskal v nj-

ŠTUDIJ in Vsakega pol ŠPORT

Znano je, da so študentje angleških univerz odlični športniki, da je šport na prvem mestu med vsemi zabavami, da je obvezen predmet na vseh visokih šolah in da bi angleški študentje ne mogli živeti brez njega. Zato bomo našim bralcem posredovali nekaj podatkov o športu na angleških univerzah.

Na Angleskem so nogometne tekme in konjske dirke na prvem mestu med športnimi prireditvami. Toda prav tako lahko trdimo, da so tekmovalcu, ki jih prirejata najpomembnejši angleški univerzi, Oxford in Cambridge, med najpomembnejšimi prireditvami v Angliji. Velika veslaška regata, na kateri tekmujeja osmerca teh dveh univerz, privabi vsako leto nad 100.000 gledalcev. Nič slabše ni z nogometnimi in rugby tekami. O teh srečanjih pišejo na dolgo in široko vsi angleški ter inozemski časopisi, prenašajo jih radijske pa tudi televizijske postaje. Za te

vinarji, ki so obiskali ta študentska središča v Angliji, so ugotovili, da na teh visokih šolah manj študirajo kot drugod in mnogo več časa posvečajo telesni vzgoji in bivanju na prostem. Za vsakega študenta je ob zaključku študija zelo važno, da je med študijem na univerzi sodeloval vsaj v eni od univerzitetnih športnih ekip — včasih je to celo važnejše od diplome. Značilno je, da angleški študent mnogo lažje dobi zaposlitev, če se izkaže z dobrim športnim spričevalom. Toda motili bi se, če bi mislili, da je tako lahko postati član neke športne ekipe na angleški univerzi. Za to je treba mnogo več, časa in življenjskih sil, da se lahko prebije skozi ostro konkurenco svojih tovarišev. Na vsaki univerzi imajo posebno komisijo, ki izbira najboljše študente in vodi njihov trening. Nasprotniki študentskih ekip so po navadi najboljša angleška profesionalna moštva in nič čudnega ni, če odidejo profesionalci poraženi z igrišča.

Morda je tudi način življenja angleških študentov eden osnovnih pogojev za tako uspešen razvoj športa. Na univerzi v Cambridgeu je vpisanih 8.000 študentov, ki prebivajo v posebnih domovih, kjer je stroga disciplina. Tu so v veljavni 300 do 500 let stari zakoni, ki urejajo dnevno življenje. In v tem dnevnem redu je vsako popol-

ne namenjeno športu! Vsa teh domov ima svoj športni klub z raznimi sekcijami. Vsi ti domovi razpolagajo tudi z lastnimi igrišči za nogomet, hokej, lahko atletiko, tenis, mnogi imajo celo čolnare. V teh domovih je cela vrsta trenerjev, ki skrbijo za pravilno usmerjenost športa in zabavo. Zanimivo je, da si mora vsak študent sam kupiti svojo športno opremo, sam mora prispevati celo denarni znesek za plačo trenerja. Poleg rednega treninga morajo študenti poslušati tudi športna predavanja, vrte jim filme o raznih velikih športnih prireditvah in le redkokdaj slišimo med študenti pogovor, kjer bi ne bilo besedice o športu. Naj omenimo, da so poleg zgoraj naštetih med študenti najbolj priljubljene praktične športne vrste, kot n. pr. streljanje, lov ali ribolov.

Da bi bili športni uspehi študentov čim večji, so na vseh angleških univerzah strogo prepovedali pitje alkohola in kajenje. Študent lahko popije vsak dan le pol litra piva! Svetujejo jim tudi, naj ne pretiravajo v študiju — tudi sestajanje z dekletimi ni priporočljivo, čeprav ni prepovedano. Študent namreč izgubi ves ugled, kar mu lahko škoduje celo življenje, če je zaradi njega oškodovano celo moštvo.

Pri nas smo od takega sistema še zelo daleč, mnogokrat se moramo boriti za razne malenkosti, katere ne moremo niti primerjati s stanjem v angleškem študentskem športu.

Gina v »Kruh, ljubezen in fantazija«

Na Vasca Pratolinija. Omenjena knjiga je bila prevedena v štirinajstih jezikih.

Neznana so pota usode in odkupa filmov. Tudi Chaplinov film »Odrske luči«, da ne omenimo »Monsieurja Verdoux«, je ostal onkraj naših meja.

Uspeh tega filma je rezultat vseh Chaplinovih sposobnosti: bil je režiser, scenarist, koreograf, kompozist in igralec. Zato pa je to delo višek vseh njegovih dosedanjih stvaritev in ga je Evropa (v Ameriki so ga prepovedali) sprejela z velikim navdušenjem. Film je bil uspeh tudi za dotadaj malo znano gledališko igralko Claire Bloom, ki je s svojo vlogo pokazala nadpovprečne igralske sposobnosti. (Gledali smo jo skupno s J. Masonom v Berlinski zgodbi)

Pri nas seveda še vedno čakamo na Odrske luči.

Pojdimo dalje. Režiserja Marcel Pagliero in Charles Brabant sta posnela film »Obzirna vlačuga« po istoimenskem delu Jean-Paul Sartra. Film je torej preelava gledališkega dela. Vsi taki poskusi so do neke mere problematični, ker pogosto ne podajo v polni meri avtorjeve zamisli ali jo celo sparijo. Kljub temu pa film, razen ob zaključku, ne kaže kakih bistvenih odklonov od originala, pač pa sta scenarista J. L. Bost in A. Astruc razširila filmsko dejanje tako, da sta orisala predhodne dogodke, ki jih v Sartrovem delu ni, in s tem pojasnila Liza položaj in odnos do okolice. Sartrovo delo je psihološko zanimivo, žal pa filma ne bomo mogli primerjati z originalom, ker ga v naših kinematografih ne bo. Ne vemo zakaj.

V produkciji: Selznicka je King Vidor posnel »Wild West« film — po romani: Nivena Busha — »Dvoboj na soncu«.

Dobra režija, odlični igralci in lepe barve so dvignili ta

bezni, ki jo je doživljala le kratek čas, potem pa jo je morala žrtvovati namenom svojega neusmiljenega brata. Pa ne, da bi se tukaj pokazalo francosko kavalirstvo Christian-Jaquea?

Madame Du Barry je zgodba preproste podjalke Jeanne Becu, ki se je s pomočjo grofa Du Barry, njegovega brata in lastnice neke hiše s tvaričnimi užiki, priborila vstop na dvor. Tu je Jeanna očarala kralja, postala Madame Du Barry in ena najvplivnejših kurtizan moralno propalega kraljevega dvora. Igralci, ki nastopajo v tem filmu so fizično kar najbolj podobni nekaj živim osebam. Na to so zelo pazili in so v ta namen pregledali in primerjali kopije slik in miniatur. Kritike trdijo, da je madame Du Barry ena vrhunskih kreacij Martine Carol, prav tako pohvalno pa so se izrazili tudi o vlogah Daniela Inverneta (grof Du Barry) in Andre Lugueta (Ludvik XV.). Oba filma bomo morda nekoč tudi videli.

Po uspelem kajlžnem delu »Upor na ladji Caine« (The Caine Mutiny) je producent Stanley Kramer posnel film, ki ga uvrščajo med najboljšje stvaritve ameriške produkcije.

Minolovka »Caine« je odplula pod poveljstvom kapitana Queega. Živčno bolni kapitan je poveljeval ladji in ljudem. Hod tajfun v katerem se je znašla ladja, je zahteval hitro odločitev kapitana, ki so mu v odločilnih trenutkih popustili živci. Njegova odločitev je naletela na odpor vseh treh častnikov. Kapitanu so odvzeli poveljstvo ter so do konca pota vodili ladjo sami. Vso zadevo je nato prevzelo vojno sodišče, ki je v kapitanu spoznalo duševno bolnega človeka in oprstilo obtožene častnike. Toda nihče ni vedel ali je kapitan ravnal kot junak ali kot strahopetec.

Kritika soglaš, da je Bogardova kreacija kapitana Queega izborna. Prav tako odlično pa so odigrali svoje vloge tudi ostali igralci: Mel Ferrer, Fred Mac Murray, Van Johnson in Robert Francis.

Pri nas se še vedno obotavljamo z nakupom tega filma. Ob koncu naj omenim še enega največjih svetovnih filmov. »Od tu do večnosti«, ki prikazuje življenje ameriških vojakov in je ostra kritika ameriške armade. Zato je bil splošno prepovedan njegov izvoz v »komunistične države«. V filmu nastopajo F. Sinatra, Montgomery Clift, D. Reed, Burt Lancaster in drugi. Vsekakor pa mu deset Oscarjev ni priborilo dostopa v naše kino dvorane.

Se vedno čakamo na: »Divjaka« in »Water's Front« (Vodna fronta), ki sta vrhunski deli ameriške kinematografije

Burt Lancaster v filmu »Od tu do večnosti«

film visoko nad običajne westerne. Mi ga ne bomo videli, čeprav smo drugič kar dobro založeni z različni pogromi »kaubojkami«. In zopet lahko postavimo le vprašanje:

»Lukrecia Borgia« in »Madame du Barry« sta dva požlusa Christiana-Jaquea — posebno drugi film — podatki zgodovinska dejstva ne bi ubila osebnosti nekaj živčevih

Prizor iz filma »Obzirna vlačuga«.

ljudi. Vse to pa seveda v nekaj verjetnosti in zgodovinskih podatkih. Mnenja o zgodovinski vlogi Lukrecije so deljena. Nekateri menijo, da je bila prav tako željna oblasti in moči kot njen brat Cezar. Drugi pa trdijo, da je bila le žrtev svojega očeta Aleksandra VI. in Cezarja.

Christian-Jaque se je naslonil na drugo sodbo in prikazal Lukrecijo kot ženo, ki kljub številnim ljubezenskim aferam hrepeni po pravi lju-

v letu 1934. Oba filma se ukvarjata s problemom kriminala, vendar, razumljivo, ne spadata v zvrst običajnih kriminalnih plaž. V obeh filmih nastopa v glavnih vlogah Marlon Brando (v kratkem ga bomo videli v Juliju Cezarju).

Ali so se odkupna podjetja že poznajala zanj? »Odiseje« je ponos italijanske filmske industrije. Že pred 4 leti je nameraval Hollywood posneti film o legen-

darnem pustolovcu Odiseju. Izbrali so že režiserja in igralce, a do snemanja ni prišlo. Amerikanci niso verjeli v finančni uspeh filma, ker W. Pabst ni uspel pridobiti za vlogo Penelope Grete Garbo. Pabst je nato prišel v Italijo, kjer je njegov predlog naletel na veliko zanimanje italijanskih poducentov.

Vlogo Odiseja je sprejel Kirk Douglas. Dvojno vlogo čarovnice Kirke in Penelope pa so namenili Silvanu Mangano, zvesto ženo kralja Itake pa igra Rossana Podesta. Mesto režiserja je Pabst prepustil Mariu Cameriniju, ki je srečno dokončal film. »Odiseje« je najmonumentalneje delo italijanske filmske produkcije; tu ne manjka niti enookih cikloпов niti starogrških lajdij, ki so jih zgradili posebej v ta namen. Seveda pa so bili stroški tega filma ogromni — 3 milijarde lir, kar je vsekakor rekord za italijanske razmere.

Slabo so zastopani japonski in deloma tudi švedski filmi, ki so nas skoraj vedno zadovoljili. V letošnjem letu bomo lahko gledali švedski filma »Marianne« in »Dnevi z Moniko«. Ker sta oba bolj ali manj erotične vsebine, lahko pričakujemo, da jih bodo škarje cenzure hudo prizadele ali pa bosta prepovedana za mladino pod 45 letom starosti.

Se in še bi lahko naštevati...

Mnogokrat se sprašujemo, kakšni in kateri so kriteriji odkupa. Velikokrat jih je res težko ugotoviti in to predusmeri pri izbiri »izvrstnih« avstrijskih ali nemških filmov, ki skoraj brez izjeme lahko ugajajo in zadovoljijo samo povprečnega filmastra. Specialist za odkup avstrijskih filmov je gotovo Zagreb, med tem ko se z »westerni« ukvarja Beograd. Morda se druga zvrst prenaša

Martine Carol

lažje kot prva, sta pa obe stereotipni kar se da. Razumljivo, da ne smemo odgovornosti za vse take in podobne filme pripisati le tema dvema podjetjema. Nedvomno je izbor filmov kočljiva zadeva, ker zahteva mnogo treznega predurka okusa, kulturne izobrazbe (te pogosto ni) in končno je treba paziti na idejnost filmskega dela. Pozornost je nuja zato, ker se mnogi ponudniki trditveno Zagreb, med tem ko se z »westerni« ukvarja Beograd. Morda se druga zvrst prenaša

naši strani kaj malo. Nemažno vlogo igra tudi komercialna plat filma, ali zaradi tega ni potrebno kupovati cenenih slabih filmov samo zato, da bi bil dosežen komercialni uspeh, ki je bil mnogokrat glavni kriterij. Zavedajmo se, da s kvaliteto filmov lahko dvignemo kulturno raven publike in da je danes kino ne le zabava, ampak tudi potreba ljudi, ki žele videti nekaj takega, kar jih ne bo pustilo prazne kot berabeč žep. In še to: raje en dober film kot trije slabi.

Letos so podjetja za izposojanje filmov pokazala nekaj več iznajdljivosti pri nakupu. Verjetno-upajmo so jih izmordile izkušnje, morda tudi kritike, iz preteklih let, a še posebej iz zadnjih dveh, ko smo imeli relativno zelo slab filmski repertoar. Redko koga so v bližnji preteklosti tako pogosto-skoro vedno upravičeno-kritizirali kot ravno podjetja, ki nabavljajo tuje filme. Upamo pa lahko, sodeč po še nepopolnih listah, da bomo imeli letos v glavnem dober repertoar. Do sedaj je največ dobrih filmov odkupilo sarajevsko podjetje »Kinema«, nadalje ljubljanska »Vesna« in zagrebška »Kroatina« ter deloma beogradska »Morava« in »Makedonija« iz Skoplja. To je vsekakor hvale vredno, še posebej zato, ker nam je znana njihova dosedanja tvojna politika. In vendar...

In vendar ni na listi nekaterih kvalitetnih filmov, ki bi jih radi videli na naših platnih. Prav gotovo bomo dobili za te neizpolnjene želje »vedelca« avstrijske ali nemške produkcije kot so »Gospodična Casanova«, »Dva v avtu« ali pa »Dežela smešnjaja« s svojo »nepovrženo« eksotiko, in podobno.

Ogledimo si nekaj filmov, ki jih vsaj za sedaj ni na našem repertoarju. Morda nam jih bo naklonila prihodnost.

Podjetje »Titanus« je posnelo pod vodstvom režiserja Luigija Comencinija enega

najbolj duhovitih italijanskih filmov — »Kruh, ljubezen in fantazija«. Režiser je izbral za kraj filmske zgodbe majhno italijansko gorsko vasico, kjer prebivajo ubožni in preprosti ljudje. V središču dogodkov je karatijnske brigadir, ki so ga postavili za poveljnika orožniške postaje. Brigadir spozna mlado in neukročeno dekle Annarelo ter prične sanjariti o ženi in svojem bodočem domu. Sledi vrsta zabavnih zapletljajev, v katerih si Annarela prburi svojega nekoliko plašnega ljubčka, ki pa ni brigadir, temveč eden niemu podrejenih karabinerjev, brigadir sam pa si najde življenskega druga v vaški babici.

Vso zgodbo preveva zdrav humor, še prav posebna hvala za uspeh pa gre dvema odličnima igralcema: Gini Lollobrigidi (Annarella) in Vittoriju de Sici (brigadir). Kritiki so si edini v tem, da je to eden najboljših italijanskih filmov zadnjih let. Čeprav je bil sneman v slogu neorealizma, srečamo tu namesto tragedije komedijo, namesto drame pa optimizem ljudi, ki živijo v bornih razmerah, a jih kljub temu ne zapusti humor.

Res škoda, da so nas filmska podjetja prikrajšala za ta užitek. Prav tako negotova je tudi usoda dveh neorealističnih filmov: »Zemlja se trese« in »Kronika ubožnih ljubimcev« po istoimenskem delu pisate-

Dvakrat preostale mikavnosti

Na srečo je film Mikavnosti Pariza slab, slabši kot smo pričakovali, predvsem zato, ker smo dejansko videli le ostanek filma, kajti prave »mikavnosti Pariza« bi nas utegnile tako po-

Silvana Mangano

kvariti, da bi postalo življenje v šentflorjanski dolini kaj težko. Pravzaprav pa je komično, če ugotovimo, da smo pravzaprav videli dvojni filmski ostanek. Omenjeni film, ki ima čisto revijski in v veliki meri tudi tujskoprometni značaj, je bil izdelan v dveh verzijah. Prva je bila originalna francoska, ker Parizanom samim ni moglo prikazovati sveta okrog njih s škarjami v rokah. Druga verzija je bila izdelana za Kanado, ker je bil baže tak sporazum, da pač ni mogoče v več ali manj puritanski deželi, kot je Kanada, prikazovati originalnosti iz Pariza. Ni težko ugotoviti, da smo pri nas kupili (zakaj smo ga sploh kupili?) to drugo kanadsko verzijo, kajti spodobnost je spodobnost. Končno pa je bilo tudi to preveč za šentflorjansko dolino in smo film po stari navadi tako »uspodobili«, da ga niti ni bilo treba prepovedati za mladino pod šestnajstim leti.

K R I Ž A N K A

Besede pomenijo:
Vodrovano: 1. otok v Sredozemskem morju, 3. kletvica, grda beseda, 10. zaspancek, kinkavec, 17. slovenski kpar, ki se udeležil NOB, 19. zelenjadni nasadi, 21. vredne, 91. reven, sromašen (srbohvr), 92. veliko glasbeno delo, 93. poln tuje primese, posmeh, 94. dohodek, dobiček, 95. višji bog nordijskih Germanov, 96. slla, jakost, 91. nekoga leta pridelan, rojen, 93. pasji hrup (množ.), 95. turški fevdalci, 98. bolgarski kralj dvanajstega stoletja, 99. znanstvenik, ki se ukvarja s proučevanjem zemlje, 40.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
		17		18			19		20			21			
22	23		24				25	26			27	28			
29	30		31				32	33			34		35		
36			37	38				39	40			41		42	
	43			44			45		46			47		48	
49						50					51				
52					53					54					55
			56		57			58		59		60			61
62	63		64				65	66			67	68			
69	70		71				72	73			74	75			
76			77	78				79	80			81		82	
	83			84				85		86			87		88
89						90					91				
92						93					94				95
			96		97			98		99		100		101	
102	103		104				105	106			107		108		
109		110		111				112		113			114		115
116			117		118				119	120			121		122
123				124				125		126			127		128
129								130					131		

precej, 42. osebni zamek, 43. zagnanica, biagarna, 45. ruševnat, močvirnat, 47. niti ena, 49. svojilni zamek, 50. vosek, ki nakaplja s sveče, 51. dvom, sum, 52. kdor zdravi rane, 53. po strani gledam, krivo gledam, 54. popolnoma v celoti, 55. prebivalec otoka Odisejeve dromovine, 58. slovenski pisatelj, ki je bil pred leti umorjen v ZDA, 60. nevisok, 62. začetnici imena in priimka pisatelja Mateja Borja, 64. pripadnik ljudstva, ki je živel v starem veku na Apeniškem polotoku, 66. staro mesto na Hrvaškem ob Lonji (brez grada), 68. taze, spremembe, 69. razdobje, 71. prebivalec azijske države, 73. malce zaničljiv naziv za tisteza, ki nosi naočnike, 75. glasbeni pojem, 76. moško ime, 78. tuje moško ime, 80. ime pisatelja Meška, 82. ka-

ne vam, ne njim, 111. nãkdar, 113. ime hrvatskega politika Srećca, 115. konica, želo, 116. zvižacen prijem, 118. pobude, volje, 120. svetilni plin, 122. francoski spolnik, 123. pripadajoč neki upravni enoti, 125. modeli, vzorec, 127. produkt izžarevanja, 129. rival, 130. reka v Franciji, 131. preneseni, prestavljeni.

Navpično: 1. podnebnje, 2. glej fotografiran, 3. vrsta tanke tkanine, 4. jezero v ruski centralni Aziji, 5. žival, ki je sorodnica mačke, 6. moško ime, 7. enaka soglasnika, 8. podzemeljski žival, 9. koralni otok, 10. 12 dveh kosov, 11. ubranost, enakomernost, 12. začetnici prokurmurske metropole, 13. če, 14. tekodina, 15. posnemovalca v umetnosti, 16. ne draga, 18. svojilni zamek, 20. vrsta obutve, 23. rusko moško ime, 25. majhni spi-

kedonji, 65. kontinenti, 67. grobo izdelani žebji, 70. nujen, potreč, hud, 72. utripati, nerodno hoditi, 74. debela, 77. vrsta cigar, 79. držati v ječi, 81. moško ime, 82. prebivalec azijske države, 83. pisarna obveza, 88. nabijalo, polnilo, 89. pripadnik južnoazijskega rodu, 90. kmetijski strokovnjak, ki se ukvarja z raziskavanjem vina, 91. hietni, naglo voziti, 92. fotografiran, 94. starorimski hišni zavetniki, 95. narekovanja, 97. sin brez bratov in sester, 99. grda, 101. nezadržan, 103. boginje rojstva, rojenice, sojenice, 105. lepo vedenje, 107. zaviden, varnost, 110. slovenski skladatelj, 112. vrsta cigarete, 114. brez besed, tiho, 117. vprašalnica, 119. glina, 121. svojilni zamek, 124. oblika pomožnega glagola, 126. francoski nedoločni spolnik, 128. nikalnica,

TEKO ■ IMPORT ■ EXPORT
LJUBLJANA - CANKARJEVA CESTA 1

Uvažamo stroje, nadomestne dele in utensilije za tekstilno industrijo

Tesarsko
podjetje

Tesar

Ljubljana, Ižanska 18

izvršuje vsa
v tesarsko
stroko
spadajoča
dela

Za naročila
se priporočamo!

Podjetje

Sanolabor

NUDI vsem bolnišnicam, ambulantam, dispanzerjem in ostalim zdravstvenim ustanovam: medicinske in laboratorijske aparate ter instrumente, aparate za elektromedicino in rentgen, ortopedske pripomočke ter vse ostale medicinske potrebščine in opremo —

VSEM LEKARNAM

lekarniške aparate, potrebščine in opremo, lekarniško embalažo vseh vrst ter medicinsko sanitarno blago —

DROGERIJAM

razno drogerijsko blago, gumijaste — sanitetne medicinske in higienske predmete, kakor: cuclje, irigator garniture, termoforje itd. —

OPTIKOM

optična stekla in okvirje za očala ter optične instrumente in aparate.

Samostojen uvoznik.

Zastopnik domače tvornice za rentgen aparate RR zavodi NIŠ.

Dajemo razne informacije glede opreme zdravstvenih ustanov ter uporabe aparatov.

Cene konkurenčne.

SANOLABOR, Ljubljana, Cigaletova 5

Tel. 31-540, 31-535 — Tek. rač. NB Ljubljana 604-T-57

Vinarska
zadruga

Ormož

nudi vsem
odjemalcem

dobro
in kvalitetna

vina

iz svojih

znanih skladišč

Kmetijska zadruga

ORMOŽ

odkupi vse poljedel-
ske pridelke in jih nudi
svojim odjemalcem po
zmernih cenah

Ormoška

OPEKARNA

priporoča
cenjenim odje-
malcem svoje
izdelke zida-
kov in strešnikov

Jugoinspekt

podjetje za kontrolo blaga,

Direkcija Ljubljana, Tržaška

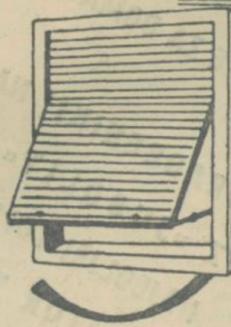
cesta 3, tel. 20-295, 22-990,

vrši količinsko in kakovost-

no kontrolo vseh vrst blaga

po uvozu in izvozu, vključno

laboratorijske izvide.

Roleta

KRANJ SLOVENIJA

Poštni predal 78

Telefon štev. 240

Brzjavi: Roleta, Kranj

Izdeluje **okenske rolete**

lesene, drvonitne, platneve

mizarske izdelke

sobno pohištvo, šolsko pohištvo,
finalne proizvode

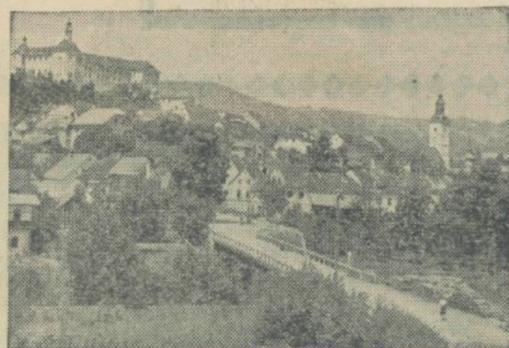
Kupuje -
bukov
in
borov
rezan les

Lesnoindustrijsko podjetje

»JELOVICA«

Škofja Loka

PROIZVAJAMO IN NUDIMO:
VSE VRSTE SOBNEGA, KUHINJSKEGA,
ŠOLSKEGA IN DRUGEGA POHIŠTVA

IZDELUJEMO TUDI LESNO EMBA-
LAŽO, DROBNE GALANTERIJSKE IZ-
DELKE ZA DOMAČE IN TUJE TRŽIŠČE

GRADBENIKI! NAJBOLJE GRADITE
Z »JUGOLIT« PLOŠČAMI, KI SO
NAJBOLJŠI TOPLOTNI IN AKUSTIČNI
IZOLATOR TER SO UPORABNE ZA
IZDELAVO PREGRADNIH ZIDOV IN
STROPOV V KINO DVORANAH TER
DRUGIH INDUSTRIJSKIH OBJEKTIH

UGLED NAŠEGA PODJETJA JE
POROK ZA KVALITETNO IZ-
DELAVO IN PRVOVRSTNO DOBA-
VO NAROČENIH IZDELKOV

